

- https://scholar.princeton.edu/sites/default/files/grewal/files/grewal_secular_diffusion_1.pdf
- Karoui , M. (2018). Social Exclusion and the Growing Involvement of Tunisian Youth in the Salafi Movement, *Contemporary Arab Affairs*, March-June, Vol. 11 No. 1-2, pp: 123-134. At: <http://caa.ucpress.edu/content/11/1-2/123>
- Khosrowshahi, S. H. (2013 A). *Islamic Awakening in Tunisia and Rashid al-Ghannoooshi*, Qom, Bostan Ketab Press. (In Persian).
- Khosrowshahi, S. H. (2013 B). *What do the Muslim Brotherhood Say and What Do They Want?* , Qom, Bostan Kitab Press. (In Persian).
- Lohlker, R. (2016). *Salafis: Religious Uprising, Saudi Arabia and Islam*, Translated by Ali Abdollahi and Leila Ghanbarian, Tehran, Kooleposhti Ketab Press. (In Persian).
- Mansouri, F & Armillei, R. (2016). The democratic ‘transition’ in post-revolution Tunisia: conditions for successful ‘consolidation’ and future prospects, DRO, Deakin University’s Research Repository, R/evolutions: *global trends & regional issues*, vol. 4, No. 1, pp. 156-181.at: <http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30091519/mansouri-democratictransitions-2016.pdf>
- Marks, M. (2015). “Tunisia’s Ennahda: Rethinking Islamism in the context of ISIS and the Egyptian coup,” Brookings Institution, August.at: http://www.brookings.edu/~media/Research/Files/Reports/2015/07/rethinking-political-islam/Tunisia_Marks-FINALE.pdf?la=en
- McCants, W. F. (2020). *Apocalyptic the Black Jams: The Process of State Building from Al-Qaeda to ISIS*, [The main title is in English:The ISIS Apocalypse: The History, Strategy and doomsday Vision of the Islam State], Translated by Mohammad Hossein Baghi, Tehran, Ettelaat Press. (In Persian).
- Merone, F. (2014). “Enduring Class Struggle in Tunisia: The Fight for Identity beyond Political Islam.” *British Journal of Middle Eastern Studies* Vol.42, No.1.pp: 74–87
- Merone, F. (2015). Enduring Class Struggle in Tunisia: The Fight for Identity beyond Political Islam, *British Journal of Middle Eastern Studies*, Vol. 42, No. 1, pp: 74-87. At: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13530194.2015.973188>
- Merone, F.(2017). “Between social contention and takfirism: the evolution of the Salafi-jihadi movement in Tunisia.” *Mediterranean Politics*, Vol.22, No.1.pp: 71–90.
- Moaddel , M. (2015). *A Report: The Birthplace of the Arab Spring: Values and Perceptions of Tunisians and A Comparative Assessment of Egyptian, Iraqi, Lebanese, Pakistani, Saudi, Tunisian, and Turkish Publics*, Project Team Members and Acknowledgements , *University of Maryland*, December 15, At: https://mevs.org/files/tmp/Tunisia_FinalReport.pdf

- Nassar, A. A. (2016). *Events of the Tunisian Revolution The Three First Years*, Department of Peace and Conflict Research Uppsala University, Report No. 108, At: <https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:910652/FULLTEXT01.pdf>
- Roy, O. (1999). *The Experience of Political Islam*, Translated by Mohsen Moderi Shانهchi and Hossein Motiei Amin, Tehran, published by the Center for Cultural and International Studies. (In Persian).
- Salehi, H. (April 2015). "The Third Wave of the Alnehza, Islamic Awakening and Revival of Religious Identity", Tehran, *Political Strategic Studies Quarterly*, third year, (11), pp: 87-101. (In Persian).
- Shafi'i Saifabadi, M. (2021). *Emergence of Jihadi Salafis: Discourse Analysis of Globalization and Emergence of Jihadi Salafis in Iraq and Syria*, Tehran, Teesa Press. (In Persian).
- Stern, J & Berger, J.M. (2017). *In the Court of the Caliphate: Comprehensive Biography of ISIS and Takfiri Groups, compiled,* [ISIS, The State of Terror], compilation, Translation and Writing by Mohammad Hossein Baghi, Tehran, Saraei Press. (In Persian).
- Talani, S. L. (2014). *The Arab Spring in the Global Political Economy*, International Political Economy Series, London.
- Voltolini , B & Colombo, S. (2018). The EU's Engagement with 'Moderate' Political Islam: The Case of Ennahda, *LSE: Middle East Centre*, Paper Series 19, At: <http://eprints.lse.ac.uk/84065/1/EUEnnahdaRelations.pdf>
- Yildirim, K. K, et Al. (2018). Islam and Politics in Post - 2011 Tunisia, *Center for the Middle East*, Rice University's Baker Institute for Public Policy. At: <https://www.bakerinstitute.org/media/files/files/1b476ca4/cme-pub-carnegie-tunisia-050118.pdf>
- Zelin, A. (2012). "Tunisia's Contentious Transition." *Al-Wasat*, August 23. <https://thewasat.wordpress.com/category/hizb-ut-tahrir-tunisia/>.
- Zouaghi, S & Cavatorta, F. (2018). "A Doomed Relationship: Ennahdha and Salafism", IN: *Islam and Politics in Post-2011 Tunisia* [Edi: A.Kader Yildirim],(4. 27), ISSUE BRIEF, Center for the Middle East, Rice University Baker Institute for Public Policy, 17-24

Confirmation of Gross Violation Human Rights and Committing International Crimes Against the People of Gaza Before and after October 7 in the Procedure of Human Rights Institutions.

Haleh Hosseini Akbarnejad *

Assistant Prof., Department of Law, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin ,Iran, Akbarnejad@soc.ikiu.ac.ir

Abstract

Objective: Documenting the commission of international crimes and the continuous violation of human rights by the Zionist regime in Gaza during the last few decades, which after the operation of October 7, 2023, is happening with greater intensity and speed, so that the intention to destroy the entire people of Gaza can also be confirmed from its continuation. It is a necessary action in the pursuit of the Zionist regime.

Method: This article is a type of developmental research that collects data using a combined (descriptive-analytical) method and using library and Internet documents. The methodology is the analysis of the content of international documents and reports on the documentation of crimes committed by the Israel.

Findings: The people of Gaza have been the victims of continuous violations of human rights and international crimes for many years, and after 7 October, with the intensification of what is happening, the destruction of the entire people of Gaza is visible to the world.

Conclusion: Analyzing why the Al-Aqsa storm operation and the nature of the crimes committed by the Israel after 7 October 7, will not be possible without examining and analyzing the dire situation of people's human rights in Gaza before this operation.

Israel's recent attacks and commitments are consistent with the elements of the crime of genocide, and in this situation, it will be necessary to focus on the capacities of the contemporary international system to uphold the rights of the people of Gaza and combat the impunity of the crimes committed.

Keywords: Gaza, International Crimes, Genocide, Human Rights.

Article type: Research

* Received on 17 November, 2023 Accepted on 22 January, 2024

Cite this article: Hosseini Akbarnejad (2024) Confirmation of Gross Violation Human Rights and Committing International Crimes Against the People of Gaza Before and after October 7 in the Procedure of Human Rights Institutions.,Spring 2024, Vol.13, NO.1, 139-167.

DOI: 10.30479/psiw.2024.20080.3315

© The Author(s).

Publisher: Imam Khomeini International University.

Corresponding Author: Haleh Hosseini Akbarnejad (Akbarnejad@soc.ikiu.ac.ir)

احراز نقض فاحش حقوق بشر و ارتکاب جنایات بین المللی علیه مردم غزه قبل و بعد از ۷ اکتبر در رویه نهادهای حقوق بشری

هاله حسینی اکبرنژاد *¹⁰

استادیار، گروه حقوق، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران،

Akbarnejad@soc.ikiu.ac.ir

چکیده

هدف: مستندسازی ارتکاب جنایات بین المللی و نقض مستمر حقوق بشر توسط رژیم صهیونیستی در غزه طی چند دهه اخیر که بعد از عملیات ۷ اکتبر ۲۰۲۳ با شدت و سرعت بیشتر در حال وقوع است به نحوی که قصد نابودسازی کل مردم غزه نیز از استمرار آن قابل احراز است و در راستای تعقیب و پیگیری رژیم صهیونیستی اقدامی ضروری است.

روش: این مقاله، از نوع پژوهش توسعه ای است که به روش ترکیبی (توصیفی - تحلیلی) از طریق کتابخانه‌ای به گردآوری داده‌ها می‌پردازد. روش شناسی تحقیق، تحلیل مضمون کیفی اسناد و گزارش‌های بین‌المللی ناظر بر مستندات جنایات ارتكابی توسط رژیم صهیونیستی است.

یافته‌ها: مردم غزه از سال‌ها قبل، قربانی نقض مستمر حقوق بشر و جنایات بین المللی بوده‌اند و روند ارتکاب جنایات بعد از ۷ اکتبر تسریع و تشدید گردیده است به نحوی که امروز هدف اسرائیل برای نابودسازی کل مردم غزه برای افکار عمومی جهان واضح است.

نتیجه‌گیری: تحلیل چرایی انجام عملیات طوفان الاقصی و ماهیت جنایات ارتكابی رژیم صهیونیستی بعد از ۷ اکتبر، بدون بررسی و تحلیل وضعیت وخیم حقوق بشر مردم در نواز غزه قبل از این عملیات میسر نخواهد بود. تهاجمات و حملات اخیر اسرائیل با ارکان جنایت نسل‌کشی، منطبق است و در این وضعیت تمرکز بر ظرفیت‌های نظام بین المللی معاصر برای احقاق حقوق مردم غزه و مقابله با بی‌کیفرمانی جنایات ارتكابی لازم و ضروری خواهد بود.

واژگان کلیدی: غزه، جنایات بین المللی، نسل‌کشی، حقوق بشر.

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۱۲/۱۳ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۲/۱۵

استناد: حسینی اکبرنژاد (۱۴۰۳)، احراز نقض فاحش حقوق بشر و ارتکاب جنایات بین المللی علیه مردم غزه قبل و بعد از ۷ اکتبر در رویه نهادهای حقوق بشری، بهار ۱۴۰۳، دوره ۱۳، شماره ۱، پیاپی ۴۹: ۱۳۹-۱۶۷.

ناشر: دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) حق مؤلف ©

۱- مقدمه

نوار غزه باریکه‌ای است در طول سواحل مدیترانه، میان سرزمین‌های اشغالی توسط رژیم صهیونیستی و مصر که مساحت آن حدود ۳۶۰ کیلومتر مربع می‌باشد. غزه یکی از متراکم‌ترین سرزمینها از نظر جمعیت در دنیا به شمار می‌رود. تا قبل از عملیات ۷ اکتبر، جمعیت آن حدود ۲٫۳ میلیون نفر اعلام می‌شد. در جنگ ۱۹۶۷ کرانه باختری و نوار غزه به اشغال رژیم صهیونیستی درآمد. تا این که در ۲۵ آگوست ۲۰۰۵ که رژیم اسرائیل نیروهای خود را پس از ۳۸ سال از نوار غزه خارج کرد. علی‌رغم خروج ظاهری اسرائیل از غزه، سازمان ملل متحد، سازمانهای بین‌المللی حقوق بشر و اکثریت دولتها این قلمرو را هنوز سرزمینی اشغالی و تحت اشغال اسرائیل قلمداد می‌کردند، جنان چه گزارش در گلدستون به سازمان ملل متحد در مورد جنگ غزه در این زمینه تصریح شد که اسرائیل بی‌شک بر نوار غزه کنترل مؤثر دارد. از این رو اوضاع و احوال و شرایطی که این کنترل پدید آورده است، نشان می‌دهد که غزه همچنان از سوی اسرائیل اشغال شده است. همچنین دو سال بعد از خروج نیروهای اسرائیل، رژیم صهیونیستی در ۱۹ سپتامبر ۲۰۰۷ طی بیانیه‌ای اعلام داشت، غزه سرزمینی متخاصم است. قصد اسرائیل از بیان چنین واژه‌ای تحمیل تحریمهای گسترده علیه نوار غزه از جمله تحریم‌هایی همچون محدودیت عبور کالا به نوار غزه و کاهش تأمین سوخت و برق بوده است (احمدی نژاد و دیگران، ۱۳۹۹: ۱۲۷۳-۱۲۶۴) بنا بر تصریح کمیسیون مستقل بین‌المللی تحقیق در مورد فلسطین اشغالی از سال ۲۰۰۵، تا ۲۰۲۳، اسرائیل حداقل پنج عملیات نظامی گسترده و شدید علیه غزه انجام داده (۲۰۰۶، ۲۰۰۸-۲۰۰۹، ۲۰۱۲، ۲۰۱۴ و ۲۰۲۱) و از طریق تهاجمات زمینی و یا گلوله باران سنگین توپخانه و موشک هوا به زمین یکی از پرجمعیت‌ترین مناطق جهان را مورد حمله نظامی قرار داده است. نیروهای امنیتی اسرائیل همچنین حملات هوایی هدفمند را با هدف ترور غیرنظامیان و افراد شاخص نظامی و فرماندهان حماس و جهاد اسلامی فلسطین (از جمله در سال‌های ۲۰۱۲، ۲۰۱۹، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳) و دیگر گروه‌های مورد حمایت انجام داده است که نقض فاحش موازین حقوق بشری و حقوق بشردوستانه است. این تهاجمات و حملات نظامی مستقیماً با زمینه بزرگتر اشغالگری اسرائیل و محاصره غزه مرتبط است. سیاست‌های اشغالگری مانند تبعیض سیستماتیک، محیط اجباری، ارتکاب اقسام خشونت و ممانعت از دادخواهی، اخراج و آواره‌کردن فلسطینی‌ها از خانه‌هایشان، و همچنین محاصره شدید غزه، همگی به عنوان پس‌زمینه و کاتالیزور حملات به غزه عمل کرده‌اند. محاصره، که به منزله مجازات دسته جمعی ساکنان غزه است به طور قابل توجهی ظرفیت مردم و بخش عمومی را برای پاسخگویی به ویرانی‌های ناشی از حملات مکرر تضعیف کرده است. در نتیجه بیش از ۶۰۰ هزار نفر در داخل کشور آواره شده اند (A/78/198,2023: paras. 48-49).

در واقع رژیم صهیونیستی با محاصره همه جانبه غزه طی دو دهه اخیر، علی‌رغم درخواست‌های مکرر جامعه بین‌المللی برای پایان دادن به این نقض فاحش حقوق بین‌الملل، موجب تشدید وخامت وضعیت حقوق بشر مردم روز به روز شده تا جایی که این اذیت و آزار و خشونت سیستماتیک ذیل عناوین مجرمانه مانند جنایات علیه بشریت و جنایات جنگی احصا شده است. تحلیل وضعیت مردم غزه قبل از عملیات ۷ اکتبر و تبیین پاکسازی نژادی تدریجی آنها، تحلیل واقع بینانه‌تری نسبت به عمق فجایع ارتكابی در غزه و نقض‌های ارتكابی این رژیم خواهد داد که در بخش اول مقاله بدان خواهیم پرداخت. در بخش دوم مقاله، ارکان مادی و معنوی نسل‌کشی در قبال مردم غزه بعد از عملیات ۷ اکتبر مورد بررسی و تحلیل خواهد گرفت. بر همین اساس در ۲۹ دسامبر ۲۰۲۳، آفریقای جنوبی دادخواستی را علیه اسرائیل در دیوان بین‌المللی دادگستری ثبت کرد که موضوع آن نقض‌های ادعایی در نوار غزه از تعهدات مندرج در کنوانسیون نسل‌کشی بعد از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ است که مفاد دادخواست مذکور و قرارهای صادره از سوی دیوان نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

به این ترتیب طی چند دهه اخیر، شاهد طیف گسترده‌ای از تخلفات، نقض‌های شدید و جنایات بین‌المللی توسط رژیم صهیونیستی علیه مردم فلسطین بوده ایم که بعد از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ با شدت و سرعت بیشتری در حال وقوع است و در این شرایط همچنان شاهد قصور جامعه بین‌المللی در مواجهه با این فاجعه بشری هستیم و اقدامات انجام گرفته نیز در مقایسه با گستره و عمق جنایات ارتكابی، متناسب تلقی نمی‌شود.

۲- نقض گسترده و شدید حقوق بشر مردم غزه قبل از عملیات ۷ اکتبر

نقض حقوق بشر مردم فلسطین و به ویژه ساکنین نوار غزه توسط اسرائیل طی چند دهه اخیر، از منظر حق تعیین سرنوشت مورد تایید بسیاری از حقوق‌دانان بین‌المللی قرار گرفته که متأسفانه در چند سال اخیر شاهد تشدید موارد آن بوده ایم و این روند موجب نگرانی و دغدغه جدی بسیاری از فعالان حقوق بشری است. (Wilde, 2020: 38) قبل از اکتبر ۲۰۲۳، نقض گسترده و فاحش حقوق بشر مردم غزه بارها توسط نهادهای بین‌المللی از جمله سازوکارهای حقوق بشری ملل متحد از جمله در گزارش‌های متعدد کمیسیون بین‌المللی مستقل تحقیق در مورد وضعیت حقوق بشر در سرزمین فلسطین اشغالی، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در سرزمین‌های فلسطینی اشغالی، هیئت حقیقت‌یاب سازمان ملل متحد در مورد غزه و نیز قطعنامه‌های شورای حقوق بشر ملل متحد و دیگر اسناد مطرح و مورد تاکید قرار گرفت که متأسفانه با پاسخ قابل تأملی از سوی جامعه بین‌المللی مواجه نشد. در اینجا با استناد به متن گزارش‌های مذکور به تبیین و تحلیل برخی از مهم‌ترین مصادیق نقض حقوق بشر مردم غزه خواهیم پرداخت تا ابعادی از جنایات ارتكابی رژیم صهیونیستی علیه مردم غزه طی دو دهه اخیر و قبل از عملیات

۷ اکتبر مشخص شود. درک فضای حاکم بر زندگی مردم غزه در تحلیل وقایع اخیر و نیز احراز استمرار جنایات ارتكابی رژیم صهیونیستی قابل تأمل خواهد بود.

۲-۱. سلب حق حیات و نقض کرامت انسانی و احترام به تمامیت جسمانی

مطابق گزارش کمیسیون بین‌المللی مستقل در مورد سرزمین اشغالی فلسطین^۱، از ۲۹ سپتامبر ۲۰۰۰ تا ۷ اکتبر ۲۰۲۳، حدود ۷۵۶۹ فلسطینی از جمله ۱۶۹۹ کودک در جریان درگیری‌ها و مخاصمات نظامی از جمله در «چهار جنگ بسیار نامتقارن» در غزه شهید شدند، و ده‌ها هزار نفر دیگر مجروح شدند (A/HRC/40/CRP.2, 2019: para. 115). در گزارش هیئت حقیقت‌یاب سازمان ملل متحد در مورد غزه (۲۰۰۹)^۲ بر سوء رفتار مداوم و سیستماتیک، توهین به حیثیت شخصی، رفتار تحقیرآمیز و غیرانسانی بر خلاف اصول اساسی حقوق بشردوستانه و حقوق بشر علیه مردم فلسطین تأکید شد و هیات مذکور احراز کرد که این رفتارها به منزله نوعی تحمیل مجازات جمعی و اقدامات ارباب‌آمیز و وحشت‌آور علیه غیرنظامیان در سرزمین اشغالی فلسطین است (A/HRC/12/48, 2009: paras. 36, 55, 60).

۲-۲. نقض حق سلامت و دسترسی به خدمات درمانی

در گزارش کمیسیون بین‌المللی مستقل تحقیق در سال ۲۰۲۲، تصریح شد که ادامه محاصره غزه و مخاصمات مستمر که منجر به تخریب زیرساخت‌ها و محرومیت از کالاها و خدمات ضروری شد، دسترسی به آب و ملزومات تصفیه آن و سیستم بهداشت و درمان را با مشکل جدی مواجه کرد.^۳ طی دو دهه گذشته، سیستم درمان و بهداشت غزه با تخریب شدید زیرساخت‌ها و کمبود تجهیزات ضروری پزشکی، دارو و پرسنل پزشکی مواجه بوده است. (A/HRC/50/21, 2022: para. 54) محدودیت انتقال لوازم و تجهیزات پزشکی ضروری به غزه در سال‌های اخیر، تهدیدی جدی برای سلامت و حیات مردم در غزه محسوب می‌شد. به طور نمونه طبق گزارشی در سال ۲۰۱۹^۴ در تجهیزات رادیوترایی یا اسکن پزشکی هسته‌ای برای بیماران سرطانی در غزه وجود نداشت و همین امر در فاصله ۲۰۱۸ تا ۲۰۱۹ در افزایش مرگ و میر بیماران مذکور تأثیر بسزایی داشت^۵. (A/74/468, 2019: paras. 28-29)

۱ the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory,

۲ the United Nations Fact-Finding Mission on the Gaza Conflict

۳ for example, A/HRC/12/48, paras. 1217–1335; A/HRC/40/73, paras. 53–55; A/HRC/40/74, para. 100; and A/HRC/40/CRP.2, paras. 150–194

۴. گزارش حاضر به موجب قطعنامه ۹۹/۷۳ مجمع عمومی ارائه گردید. این گزارش بر اقدامات اسرائیل از ۱ ژوئن ۲۰۱۸ تا ۳۱ مه ۲۰۱۹ که بر حقوق بشر فلسطینیان در سرزمین‌های اشغالی فلسطین تأثیر گذارده بود، تمرکز داشت.

۵. سازمان جهانی بهداشت در گزارشی تأثیر محدودیت برای دسترسی به تجهیزات لازم و ممنوعیت عبور و مرور را بر میزان مرگ و میر بیماران سرطانی بررسی نمود، و ارتباط آماری معنی‌داری بین رد یا تأخیر درخواست‌های اولیه مجوز عبور و مرور و افزایش مرگ و میر بیماران یافت که مجبور بودند برای شیمی‌درمانی و رادیوترایی از غزه خارج می‌شوند، (A/74/468, 2019: paras. 28-29)

۲-۳. عدم برخورداری از حداقل استانداردهای زندگی

کمیسیون تحقیق حقوق بشر^۱ در گزارش خود در مارس ۲۰۰۱ در مورد نقض حقوق بشر و حقوق بشردوستانه پس از ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۰، اذعان داشت که تخریب اموال به شیوه ای ارباب آمیز و مغایر با امنیت و رفاه غیرنظامیان و فراتر از ضرورت‌های نظامی توسط اسرائیل علیه مردم فلسطین انجام شده است. شواهد نشان می‌دهد که تخریب اموال و تخریب خانه‌ها در غزه مورد اهتمام بوده است. در حالی که فلسطینی‌ها نیز مانند دیگر مردم جهان، عمیقاً به خانه‌ها و زمین‌های کشاورزی خود وابسته هستند. کمیسیون به این نتیجه می‌رسد که ارتش اسرائیل به بهای جان و مال در فلسطین دست به استفاده بیش از حد از زور زده است. (E/CN.4/2001/121, paras. 50 - 51) همچنین طبق گزارش‌های متعدده تخریب زیرساخت‌های تامین مواد غذایی، سیستم‌های تصفیه آب، کارخانه‌های بتن و منازل مسکونی نتیجه یک سیاست عمدی و سیستماتیک توسط نیروهای مسلح اسرائیل بوده است. مجموع این حملات بر مبنای ضرورت نظامی قابل توجیه نبوده، بلکه با این هدف انجام شده است که روند زندگی روزمره و معمول را برای مردم غیرنظامی دشوارتر و غیرممکن سازد. (A/HRC/12/48, 2009: paras. 1027, 1891)

در گزارش کمیسیون بین‌المللی تحقیق - که از سوی شورای حقوق بشر مامور بررسی نقض‌های ارتكابی حقوق بشر و حقوق بشردوستانه در فلسطین، قبل و بعد از ۱۳ آوریل ۲۰۲۱ است در سال ۲۰۲۲، هشدار داده شد که غزه به دلیل نقض شدید حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناشی از اشغال و محاصره زمینی، هوایی و دریایی طولانی مدت و حملات مکرر که موارد اساسی زیر ساخت‌ها را ویران کرده است در معرض خطر «غیرقابل سکونت» شدن قرار دارد.^۲ در سال ۲۰۲۱، تقریباً از هر پنج نفر، دو نفر دچار ناامنی غذایی بودند در مقایسه با یک نفر از هر پنج نفر در سال ۲۰۱۸.^۳ نرخ فقر در سال ۲۰۲۱ در نتیجه حملات در ماه مه به ۵۹,۳ درصد افزایش یافت در حالی که این رقم در سال ۲۰۱۷ میزان ۵۳ درصد بود. نرخ بیکاری در سال ۲۰۲۱ به ۵۰,۲ درصد رسید. درصد بالاتری در میان زنان (۶۸,۶ درصد) به دلیل کمبود فرصت‌ها و موانع اجتماعی برای تأمین اشتغال رسمی گزارش شده است. بیکاری به ویژه جوانان ۱۵ تا ۲۹ ساله را با میانگین ۷۱,۸ درصد تحت تأثیر قرار داده بود (A/HRC/50/21, 2022: para. 53).

۱. the human rights inquiry commission established pursuant to Commission resolution S-5/1 of 19 October 2000

۲. For example, A/HRC/40/74, para. 17; United

۳. See Office for the Coordination of Humanitarian Affairs and humanitarian country team in the Occupied Palestinian Territory, "Humanitarian needs overview", December 2021

۲-۴. حبس جمعی مردم فلسطین به عنوان یک مجازات دسته جمعی

اگرچه نبره‌های اسرائیلی در سال ۲۰۰۵ ظاهراً از غزه خارج شدند، کمیسیون بین‌المللی مستقل تحقیق^۱ خاطر نشان کرد که اسرائیل به دلیل کنترلی که بر روی حریم هوایی و آب‌های سرزمینی غزه و همچنین گذرگاه‌های زمینی خود در مرزها، اعمال کرده به اشغال این سرزمین ادامه داده است. غزه تحت محاصره تحمیلی اسرائیل و حمایت مصر قرار گرفته و این محاصره از آن زمان تاکنون تشدید شده است. رفت و آمد افراد و کالاها را به داخل و خارج از قلمرو محدود و محاصره به عنوان سیاستی که به مجازات دسته جمعی تبدیل شده به طور گسترده محکوم شده است. (A/77/328, 2022: paras. 19-20)

در گزارش گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در سرزمین‌های فلسطینی اشغالی در سال ۲۰۲۳، عملکرد اسرائیل در حصر چند لایه به حبس جمعی مردم غزه در «زندانی در فضای باز»^۲ تشبیه شده است. اسرائیل در طول زمان کنترل همه‌جانبه خود بر فلسطینی‌ها به عنوان یک ملت را از طریق مکانیسم‌های فیزیکی، اداری و دیجیتال گسترش داده است که طیف گسترده‌ای از اقدامات از اعمال محدودیت‌هایی در آزادی فردی، تا حبس جمعی، و محدود کردن جمعیت در مناطق تحت کنترل شدید و سرکوب هر نوع مقاومت در برابر تخلفات شدید و گسترده نیروی اشغالگر را شامل می‌شود (Veracini, 2010: 46). در واقع در این الگوی جدید حبس جمعی، زندانی کردن پشت میله و در فضای بسته با تکنیک‌های محدودیت‌زایی شدید، جایگزین شده است که کل جمعیت سرزمین اشغالی را شامل می‌شود و زمینه‌ساز تصرف زمین‌ها، منازل و املاک و آواره کردن اجباری جمعیت فلسطینی خواهد شد (A/HRC/53/59, 2023: paras. 79-80). گزارشگر ویژه ملل متحد به صراحت محاصره غیرقانونی غزه را حصر فیزیکی شمرده است که در آن بیش از دو میلیون نفر فلسطینی از سال ۲۰۰۷ مورد مجازات دسته جمعی قرار گرفته‌اند. این ساختار فیزیکی اشغال سعی دارد قلمرو فیزیکی فلسطینی‌ها را محدود کرده و فضای سیاسی و مدنی آنها را از بین ببرد...^۳ به این ترتیب، اسرائیل با مجموعه‌ای از مکانیسم‌های فیزیکی، اداری

۱. شورای حقوق بشر در قطعنامه S-30/1 خود مورخ ۲۸ مه ۲۰۲۱ با موضوع تضمین احترام به مقررات حقوق بین‌الملل بشر و حقوق بین‌الملل بشردوستانه در سرزمین‌های اشغالی فلسطین، یک کمیسیون مستقل بین‌المللی تحقیق تشکیل داد تا موارد نقض‌های ارتكابی مقررات مذکور را قبل و بعد از ۱۳ آوریل ۲۰۲۱ بررسی کند.

۲ Open-air Prison

۳. از دیگر محدودیت‌های های شدید علیه مردم فلسطین قبل از عملیات ۷ اکتبر این بود که ایشان مجبور بودند در قلمروی مرزهای فیزیکی محدود خود در وزارتویی از موانع بوروکراتیک شامل الزامات، مجوزها و محدودیت‌ها در قالب نظام جوازها و ممنوعیت‌های صادره توسط مقامات اسرائیلی فعالیت کنند. به موجب حصر بروکراتیک، صدها جواز برای فعالیت‌های معمول و اولیه مانند ترک کرانه باختری و غزه، ساختمان‌سازی و حتی سکونت در برخی مناطق، کار، ملاقات با خانواده، برخورداری از مراقبت‌های پزشکی، عبادت و عبور و مرور باید اخذ می‌شد. این سیستم مجوزدهی بنا به اذعان گزارشگر ویژه ملل متحد نه فقط خودسرانه بلکه فاقد هرگونه شفافیت بود و در نتیجه درخواست‌های مردم فلسطین مکرر رد می‌شد و امکان اعتراض موثری هم وجود نداشت. و به این ترتیب بسیاری از فعالیت‌های حیاتی مردم همچون بهره‌مندی از مراقبت‌های پزشکی حیاتی، مسافرت، تحصیل در خارج یا ملاقات

و دیجیتال سرزمین اشغالی فلسطین و به ویژه نوار غزه را به یک زندان تبدیل کرد که محرومیت گسترده و خودسرانه آزادی و رفتارهای ظالمانه و تحقیرآمیز در مقیاس گسترده علیه مردم فلسطینی به عنوان یک ملت بخشی از آثار و عواقب آن است (A/HRC/53/59, 2023: paras. 81-93). به عقیده برخی حقوقدانان، این تخلفات علیه مردم فلسطین به عنوان یک گروه مورد حمایت ارتکاب یافته است و مردم فلسطین در غزه، قربانی برخی مصادیق جنایت علیه بشریت از جمله آزار و اذیت به اشکال مختلف بوده‌اند (FIDH, 2023: 2).

۲-۵. نقض نقض حق عبور و مرور

مطابق گزارش سال ۲۰۲۲ گزارشگر ویژه درباره وضعیت حقوق بشر در اراضی فلسطینی اشغالی از سال ۱۹۶۷، پس از پیروزی انتخاباتی حماس در سال ۲۰۰۶ محدودیت‌های موجود بر جابجایی افراد به طور قابل توجهی تشدید شد به طوری که اکثر فلسطینی‌های غزه واجد شرایط مقرر برای سفر نبودند، و این امر منجر به جدایی طولانی مدت و نامحدود برای بسیاری از خانواده‌های فلسطینی و تشدید رنج و ناراضی‌های ایشان شد (A/HRC/49/87, 2022, para. 42).

۲-۶. نقض حریم خصوصی

مردم فلسطین در غزه قبل از عملیات ۷ اکتبر در معرض کنترل دائمی دوربین‌ها و تجهیزات دیگر در ایست‌های بازرسی، اماکن عمومی، گردهمایی‌های اجتماعی و اعتراضات بودند. به موجب حصر دیجیتال، حریم خصوصی آنها اغلب از طریق نظارت خودسرانه بر رسانه‌های اجتماعی، کنترل تماس‌ها و مکالمات آنلاین، دنبال کردن موقعیت مکانی آنها و ارتباطات تلفن‌های همراه یا حتی از طریق افشای سوابق پزشکی آنها بدون اطلاع و اجازه قبلی افراد نقض می‌شد. مطابق گزارش سال ۲۰۲۳ گزارشگر ویژه درباره وضعیت حقوق بشر در اراضی فلسطینی اشغالی از سال ۱۹۶۷، نظارت دیجیتال بویژه در نزدیکی شهرک‌های صهیونیستی و مراکز نظامی تشدید و در خدمت تسهیل شهرک‌سازی رژیم صهیونیستی کار گرفته شده بود (A/HRC/53/59, 2023: para. 90).

۲-۷. شکنجه و رفتارهای تحقیرآمیز

گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در خصوص وضعیت حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی فلسطین (فرانچسکا آلبناس) در ۹ ژوئن ۲۰۲۳ (سه ماه قبل از عملیات ۷ اکتبر) در گزارشی که به پنجاه و سومین نشست شورای حقوق بشر تقدیم داشت به نقض‌های شدید ارتكابی اسرائیل

با خانواده غیرممکن بود در سال ۲۰۲۲، مقررات جدیدی ورود و اقامت در کرانه باختری از جمله قدس شرقی را برای اتباع خارجی از جمله فلسطینی‌های مناطق دیگر محدودتر می‌کند. این مقررات سهمیه بندی‌هایی برای دانشجویان و دانشگاه‌های خارجی ایجاد می‌کند، جلوی جمع شدن خانواده‌ها را می‌گیرد و به مقامات اداری اسرائیلی اجازه می‌دهد حتی صمیمیت روابط خانوادگی را ارزیابی کنند. این اقدامات تلاشی برای متزوی کردن بیشتر و قطع ارتباط فلسطینی‌های سرزمین‌های اشغالی با جهان خارج است.

تصریح کرد؛ از جمله در رابطه با رفتار اسرائیل با زندانیان فلسطینی، احراز کرد که مواردی از شکنجه و رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز شامل تجاوزات جنسی، نگهداری طولانی با سرپوش و چشم‌بند، اجبار به ایستادن برای ساعت‌های طولانی ایستادن، بستن به صندلی در وضعیت‌های دردناک، محرومیت از خواب و غذا، یا قرار گرفتن در معرض موسیقی بلند و آزاردهنده برای ساعت‌های متمادی و مجازات حبس انفرادی ارتکاب یافته است؛ به ویژه در رابطه با کودکان فلسطینی، گزارشگر ویژه تشخیص داد که آنها در طول بازجویی «بدرفتاری شدید» را تحمل می‌کنند (A/HRC/53/59 2023, paras. 61, 67).

۲-۸. نقض حقوق زنان و کودکان

کمیسیون مستقل تحقیق در مورد جنگ غزه در سال ۲۰۱۴ احراز کرد که تاکتیک‌های اسرائیل برای هدف قرار دادن اماکن مسکونی در طول تهاجم، زنان و کودکان را نسبت به درگیری‌های مسلحانه قبلی در برابر مرگ و جراحت آسیب پذیرتر کرده است (A/HRC/29/CRP.4, para. 244). بنا بر گزارش کمیسیون بین المللی تحقیق، از ابتدای سال ۲۰۰۸، تهاجمات و حملات نیروهای امنیتی رژیم صهیونیستی منجر به شهادت ۲۷۴۹ غیرنظامی فلسطینی از جمله ۳۸۸ زن، ۲۴۰ دختر و ۶۰۶ پسر در غزه شده است. از این تعداد، ۲۱۹۸ نفر در نتیجه حملات هوایی اسرائیل و ۳۹۳ نفر با گلوله جنگی شهید شدند. علاوه بر این، ۶۲۸۵۰ مجروح شده اند که شامل ۷۲۱۴ زن، ۱۷۴۹ دختر و ۱۴۶۵۳ پسر بوده است. تأثیر آوارگی، مرگ و جراحات اعضای خانواده به ویژه برای زنان وخیم‌تر بوده، زیرا با ابعاد جنسیتی مشکلات اقتصادی و افزایش تهدیدات ناشی از خشونت جنسی و جنسیتی همراه شده است. آوارگی همچنین باعث شده است که کودکان دسترسی به آموزش، مراقبت‌های بهداشتی و دیگر خدمات ضروری را از دست بدهند (A/78/198, 2023: paras. 49-50). طبق گزارش‌های کمیسیون بین المللی مستقل از سال ۲۰۲۲، میزان بازداشت کودکان فلسطینی افزایش چشمگیری داشته است (A/HRC/50/21, 2022: para. 68). طبق گزارش دبیرکل ملل متحد در غزه کاربرد بیش از حد از زور توسط نیروهای امنیتی اسرائیل موجب افزایش غیرقابل قبول سلب حیات کودکان شده است به نحوی که فقط در بازه زمانی ژوئن ۲۰۱۸ تا مه ۲۰۱۹، ۴۲ کودک در غزه (۴۰ پسر، ۲ دختر) شهید شدند (A/74/468, 2019: para. 8). محیط اجباری ناشی از چندین دهه حضور نظامی مداوم اسرائیل، درگیری‌ها و اعمال خشونت‌آمیز مکرر، محدودیت‌های رفت و آمد، تخریب خانه‌ها و تخریب زیرساخت‌ها و اموال مردم غزه تأثیر شدیدی بر حقوق بشر کودکان فلسطینی داشته است. حق کودکان برای داشتن بالاترین سطح قابل دستیابی سلامت روانی و جسمی به شدت به خطر افتاده است. گزارش‌ها حاکی از نرخ بالای ترک تحصیل و اشتغال کودکان در چنین شرایطی است (A/HRC/43/67, 2020: para. 51).

طبق گزارش کمیسیون مستقل بین‌المللی-که برای بررسی نقض‌های ارتكابی حقوق بشر و حقوق بشردوستانه در فلسطین، قبل و بعد از ۱۳ آوریل ۲۰۲۱ ماموریت دارد- اثر انباشته اشغالگری اسرائیل از جمله محدودیت در رفت و آمد بر حقوق برابر زنان و دختران تأثیر گذاشته و مانع از خودکفایی آنها شده است. زنان و دختران به طور خاص در برابر خشونت‌های مبتنی بر جنسیت آسیب‌پذیر هستند. بازرسی توسط سربازان مرد و آزار و اذیت، از جمله در ایست‌های بازرسی بر فعالیت و حیات زنان و دختران تأثیر گذاشته و آنها را از دسترسی برابر به زندگی خانوادگی، آموزش، مراقبت‌های بهداشتی و شغل محروم کرده است. زنان و دختران نیز مورد آزار و اذیت و حملات خشونت‌آمیز شهرک نشینان قرار گرفته‌اند. قربانیان و شاهدان از استفاده از زبان نژادپرستانه و جنسیتی توسط مهاجران و سربازان زن و مرد علیه آنها یا اعضای زن خانواده شان گزارش کرده‌اند که اضطراب، تحقیر، ترس و نگرانی آنها را تشدید کرده است (A/77/328, paras. 58-59, 2022: 14).

۲-۹. نقض حق دادخواهی و بی‌کیفر مانی خشونت‌های ارتكابی

کمیساریای عالی حقوق بشر در گزارش خود در مورد وضعیت حقوق بشر در فلسطین از سال ۲۰۰۹، عدم پاسخگویی اسرائیل در قبال تخلفات در اراضی اشغالی فلسطین به ویژه در غزه را احراز کرد به این ترتیب که با ایجاد موانع فیزیکی، مالی، قانونی و رویه‌ای، حق مردم غزه به ویژه قربانیان نقض حقوق بشر برای دادخواهی در محاکم قضائی و رسیدگی به شکایات ایشان و انجام تحقیقات مقتضی به شدت محدود شده است (A/HRC/35/19, 2017: para. 18).

دادستان عمومی نظامی اسرائیل علی‌رغم وخامت بسیاری از حوادث مربوط به غزه طی سال‌های اخیر در مقابل قربانیان جنایات ارتكابی توسط نیروهای اسرائیلی پاسخگویی مورد قبولی نداشته است. مرکز حقوق بشر فلسطین از سال ۲۰۰۸، تعداد ۱۰۶۷ شکایت کیفری به دادستان کل نظامی و ۲۸۹۱ شکایت مدنی به دفتر غرامت وزارت دفاع اسرائیل در رابطه با کشتار و زخمی شدن فلسطینیان در غزه طی چندین حمله ارائه کرده است. فقط حدود ۲۷۰ شکایت برای بررسی بیشتر به مکانیسم ستاد کل برای ارزیابی‌های حقیقت‌یاب، ارجاع شده است (A/78/198, 2023: para. 52).

جدول ۱- مصادیق نقض حقوق بشر مردم غزه قبل از عملیات ۷ اکتبر ۲۰۲۳

نقض شدید حقوق بشر مردم غزه قبل از عملیات ۷ اکتبر (۲۰۲۳-۲۰۰۰)	
سلب حق حیات و تمامیت جسمانی	حدود ۸ هزار مورد از جمله ۱۶۹۹ کودک و زخمی و مجروح شدن چند ده هزار نفر
شکنجه و رفتارهای تحقیرآمیز	در مورد افراد بازداشت شده ارتكاب مصادیق متعددی از شکنجه مانند تجاوزات جنسی، اجبار به ایستادن به مدت طولانی، محرومیت از خواب و غذا، مجازات حبس انفرادی و ...
حبس جمعی مردم فلسطین به عنوان یک مجازات دسته جمعی	محاصره زمینی، هوایی و دریایی بیش از دو میلیون نفر فلسطینی با حصر چندلایه و کنترل شدید زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی مردم و سرکوب هر نوع مقاومت از سال ۲۰۰۷
نقض حق حریم خصوصی و زندگی خانوادگی	نظارت خودسرانه بر رسانه‌های اجتماعی، کنترل تماس‌ها و مکالمات آنلاین، دنبال کردن موقعیت مکانی آنها و ارتباطات تلفن‌های همراه، افشای سوابق پزشکی افراد و ...

مخاصصات مستمر در غزه و تهاجمات نظامی زمینی و هوایی گسترده و تخریب وسیع منازل مسکونی؛ توسعه سریع شهرک‌های صهیونیستی از سال ۲۰۱۸ و افزایش از ۱۱۵۱۳ مورد به ۲۷۵۲۴ و ایجاد شرایط بسیار دشوار جهت جابه‌جایی و اجبار به ترک محل سکونت	آوارگی و اجبار به نقل مکان
محدودیت دسترسی مردم به خدمات و امکانات درمانی به دلیل حصر فیزیکی و محدودیت شدید عبور و مرور به ویژه در مورد گروه‌های آسیب‌پذیر مانند زنان باردار، بیماران، سالمندان، کودکان و ...	نقض حق سلامت و دسترسی به خدمات درمانی
اقسام خشونت‌های ارتكابی توسط نیروهای اسرائیلی و شهرک‌نشینان و عدم پیگرد قضائی ایشان در قبال جرایم ارتكابی علیه مردم فلسطین از جمله زنان و کودکان	ارتكاب اقسام خشونت
محاصره شدید غزه و محدود شدن دسترسی ساکنین آن به منابع طبیعی از جمله آب و زمین و محدودیت ورود کالا و کاهش تأمین سوخت و برق و ...	عدم برخورداری از حداقل استانداردهای زندگی
آمار بالای ترک تحصیل کودکان و اجبارایشان به اشتغال به دلیل تخریب و آوارگی اجباری. سلب حیات، مجروحیت و حبس توسط نیروهای امنیتی اسرائیل	نقض حقوق کودکان
تخریب امکانات و زیرساخت‌های آموزشی به طور مستمر و در ضمن تهاجمات نظامی	حق آموزش
اجبار دختران به ترک تحصیل؛ نقض حق سلامت، امنیت و تمامیت جسمانی و روانی، آزار و اذیت، و حملات متعدد خشونت‌آمیز و کاربرد ادبیات نژادپرستانه و جنسیتی	نقض حقوق زنان

۳- ارتکاب نسل‌کشی علیه مردم غزه بعد از عملیات ۸ اکتبر

نسل‌کشی، شنیع‌ترین جرم بین‌المللی است که با قصد نابودی کلی یا جزئی یک گروه ملی، قومی، نژادی یا مذهبی ارتکاب می‌یابد^۱ (خالقی و جاویدزاده، ۱۳۹۰: ۲۰۴). به عقیده بسیاری از کارشناسان بین‌المللی، ارتکاب نسل‌کشی آخرین حلقه خشونت اشغالگرانه و سلطه اسرائیل بر مردم فلسطین در یک روند ۷۵ ساله پاکسازی قومی است که به اشکال مختلف برای محو فلسطینیان از سرزمین فلسطین انجام گرفته است. این واقعیت مورد تأیید بیش از ۸۰۰ پژوهشگر بین‌المللی در زمینه نسل‌کشی و حقوقدان متخصص در حوزه حقوق کیفری قرار گرفته است و ارتکاب نسل‌کشی توسط اسرائیل را تأیید کرده‌اند (Bir, 2023: 2). جنایت نسل‌کشی، جدی‌ترین و شدیدترین جنایت علیه بشریت است و امروزه در میان دیگر جرایم بین‌المللی جرم الجرائم یا جرم‌ها محسوب می‌شود (عزیزی و حاجی، ۱۳۹۰: ۱۵).

باید توجه داشت که احراز عناصر مادی و معنوی جنایت نسل‌کشی در رویه قضائی بین‌المللی از جمله دیوان بین‌المللی دادگستری با رویکردی سخت‌گیرانه مواجه بوده است، از جمله می‌توان به رای دیوان بین‌المللی دادگستری در ۲۶ فوریه ۲۰۰۷ در قضیه بوسنی و هرزگوین علیه صربستان و مونته‌نگرو اشاره داشت که البته مورد انتقاد بسیاری از حقوقدانان و فعالان حقوق بشری قرار گرفت (Asuncion, 2010: pp. 1196).

۳-۱. احراز نسل‌کشی در رویه بین‌المللی و سازوکارهای حقوق بشری

هم‌زمان با وقوع عملیات ۷ اکتبر و حملات نظامی گسترده اسرائیل علیه مردم غزه، تعداد قابل توجهی از کارشناسان سازمان ملل متحد، از اواسط اکتبر ۲۰۲۳ مکرراً هشدار داده‌اند که مردم

۱. جامعه بین‌المللی ممنوعیت نسل‌کشی را به‌عنوان قاعده‌آمره مورد تأیید قرار داده و سازمان ملل متحد برای مبارزه با آن در بُعد پیشگیری و تحمیل مسئولیت کیفری فردی و مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها سیاست جنائی خاص را اعمال نموده است، گرچه هنوز وعده پیشگیری از وقوع آن محقق نشده و جامعه بشریت گه‌گاه در نظاره ارتکاب آن در حیرت و اندوه جانکاه فرو می‌رود.

فلسطین در معرض خطر جدی نسل‌کشی توسط اسرائیل قرار دارند. برخی نمونه‌های آن عبارتند از:

در ۱۹ اکتبر ۲۰۲۳، در اقدامی جمعی ۹ گزارشگر ویژه سازمان ملل هشدار جدی دادند که «یک کارزار مداوم توسط اسرائیل در حال وقوع است که منجر به جنایات علیه بشریت در غزه می‌شود» و این که با توجه به اظهارات رهبران سیاسی اسرائیل و متحدان آنها، همراه با اقدام نظامی در غزه و تشدید دستگیری‌ها و کشتار در کرانه باختری، خطر نسل‌کشی علیه مردم فلسطین نیز وجود دارد. (UN OHCHR a, 2023: para. 4-5)

در ۲۷ اکتبر ۲۰۲۳، کمیته منع تبعیض نژادی سازمان ملل متحد^۱ تأکید کرد که «به شدت نگران افزایش موارد سخنان توأم با نفرت پراکنی نژادپرستانه و رفتار غیرانسانی علیه فلسطینی‌ها از ۷ اکتبر به ویژه در اینترنت و رسانه‌های اجتماعی است. از جمله از سوی مقامات ارشد، سیاستمداران، اعضای پارلمان و شخصیت‌های رسمی اسرائیل، از جمله بیانیه ۹ اکتبر وزیر دفاع اسرائیل که در آن فلسطینی‌ها را «حیوانات انسان‌نما»^۲ نامید، لحنی که می‌تواند برای اقدام به نسل‌کشی تحریک‌کننده باشد. (CERD, 2023: 2)

در ۲۸ اکتبر ۲۰۲۳، مدیر دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر در نیویورک^۳ پس از انتشار یک بیانیه، وضعیت غزه را به عنوان یک «مورد کتاب درسی نسل‌کشی» توصیف، و از سمت خود کناره‌گیری کرد. (Mokhiber, 2023: 1)

در ۲ نوامبر ۲۰۲۳ در اقدامی دیگر ۸ گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد هشدار دادند که آنها از مجموع قرائن و شواهد، متقاعد شده‌اند که مردم فلسطین در معرض خطر جدی نسل‌کشی قرار دارند. کارشناسان اعلام کردند که «اکنون زمان اقدام فرا رسیده است» و تأکید کردند که هم‌پیمانان اسرائیل نیز مسئولیت دارند و باید هم‌اکنون برای جلوگیری از اقدامات فاجعه‌بار آن اقدام کنند. (UN OHCHR b, 2023: 2)

در ۱۶ نوامبر ۲۰۲۳، مجدد ۱۵ گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد و ۲۱ نفر از اعضای گروه‌های کاری سازمان ملل متحد هشدار دادند که «تخلفات شدید اسرائیل علیه فلسطینی‌ها پس از ۷ اکتبر به ویژه در غزه، نشان‌دهنده وقوع یک نسل‌کشی است». این بیانیه بر شواهدی از افزایش تحریک نسل‌کشی، قصد آشکار برای «نابودی کل مردم فلسطین تحت اشغال» تأکید می‌کند (UN OHCHR c, 2023: 1-2).

در ۲۰ نوامبر ۲۰۲۳، گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد خشونت علیه زنان و دختران، بیانیه‌ای صادر کرد و هشدار داد که «از ۷ اکتبر، تعرض به حیثیت و حقوق زنان فلسطینی ابعاد

۱. United Nations Committee on the Elimination of Racial Discrimination

۲. human animals

۳. the Director of the New York Office of the High Commissioner of Human Rights

جدید و وحشتناکی به خود گرفته است. در حالی که هزاران نفر قربانی جنایات جنگی، جنایات علیه بشریت و نسل‌کشی آشکار شده‌اند» (UN OHCHR d, 2023: 1).

در ۸ دسامبر ۲۰۲۳، پیش از رای‌گیری قطعنامه آتش‌بس شورای امنیت سازمان ملل متحد که توسط ایالات متحده آمریکا و تو شد، ۲۲ گزارشگر ویژه سازمان ملل و ۲۸ عضو از گروه‌های کاری سازمان ملل بیانیه قبلی خود را تکرار کردند که متضمن هشدار نسبت به ارتکاب نسل‌کشی علیه مردم غزه بود (UN OHCHR, 2023: 2-3).

در ۲۱ دسامبر ۲۰۲۳، کمیته منع تبعیض نژادی، ذیل صلاحیت «هشدار اولیه و رویه اقدام فوری» خود اقدام و بیانیه قبلی خود را تکرار کرد و در مورد «سخنان نفرت‌پراکن و گفتمان غیرانسانی که علیه فلسطینی‌ها به کار گرفته می‌شود»، نگرانی‌های شدیدی را ابراز کرد و تعهدات اسرائیل و دیگر کشورهای عضو را برای جلوگیری از نسل‌کشی گوشزد کرد.

از آغاز تهاجمات اسرائیل سازمان همکاری اسلامی به طور مکرر اقدامات نظامی اسرائیل در غزه را محکوم کرده (OIC, 2023: paras. 5-7). همان‌طور که گروه عربی در سازمان ملل متحد نیز چنین کرده است. فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر^۱ خواستار پایان دادن به «نسل‌کشی» شده است و کمیسیون بین‌المللی حقوق‌دانان^۲ از کشورهای ثالث خواسته است «تمام اقدامات منطقی در اختیار خود را برای جلوگیری از نسل‌کشی در غزه اتخاذ کنند» (International Commission of Jurists, 2023).

مجموع این هشدارها و اقدامات بین‌المللی، جامعه جهانی و دولت‌ها را متوجه می‌کند که تهدید بالفعل و بسیار جدی وجود دارد و مویدی بر وقوع نسل‌کشی علیه فلسطینیان در غزه محسوب می‌شود. (Application of South Africa v. Israel, 2023 : para. 108)

۳-۲. تطبیق جنایات ارتكابی علیه مردم غزه با عنصر مادی نسل‌کشی

ساکنان غزه مدت‌های مدیدی در محاصره رژیم صهیونیستی قرار داشته‌اند. این محاصره بر سلامت جسمی و روانی بهداشت، تغذیه و حیات فردی و جمعی مردم آثار عمیقی داشته و گاه به گاه نیز با حمله نظامی اسرائیل به اماکن و افراد غیرنظامی با استفاده از سلاح‌های غیرمتعارف همچون بمبهای حاوی فسفر سفید بر وسعت اقدامات مربوطه افزوده شده است (عابدینی و پیری، ۱۴۰۱: ۷۸) اما شدت و قلمروی جنایات ارتكابی رژیم صهیونیستی علیه مردم غزه پس از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ به اندازه‌ای بوده است، که جهان را در بهتی عمیق فرو برده است و همچنان بعد از گذشت چند ماه، شاهد وخامت وضعیت مردم غیرنظامی از زنان و کودکان در این منطقه هستیم. افراد مورد حمایت قواعد بین‌المللی از جمله روزنامه نگاران در جریان حملات به غزه بسیار

۱. The International Federation for Human Rights

۲. The International Commission of Jurists

بیش از آنچه در هر درگیری در ۱۰۰ سال گذشته رخ داده است، مورد هدف قرار گرفتند و جان خود را از دست دادند و نیز تعداد خبرنگاران کشته شده در مخاصمات اخیر غزه از کل جنگ جهانی دوم فراتر رفته است (Application of South Africa v. Israel, 2023 : para. 44). مقامات سازمان ملل متحد و کمیته بین المللی صلیب سرخ که با موقعیت های مخاصمه بیگانه نیستند، از آنچه در غزه در حال وقوع است با عنوان «بحران بشریت»^۱ یاد کرده اند دبیرکل سازمان ملل متحد در سخنانی ابراز داشت، فعالان بشردوستانه که در مناطق جنگی و بلایای طبیعی سراسر جهان خدمت کرده اند، مشابه فجایعی که آنچه امروز در غزه می بینند ندیده اند (-UN Secretary-General, 2023: para. 6). رئیس کمیته بین المللی صلیب سرخ نیز اذعان کرد این یک «شکست اخلاقی» است که باعث رنج غیرقابل تحمل مردمان می شود^۲ (UNICEF a, 2023: para. 5). این اظهارات، فقط توصیفی از گوشه ای از جنایات ارتكابی علیه مردم غزه از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ است^۳ (Application of South Africa v. Israel, 2023 : paras. 43-45). با توجه به اینکه فلسطینیان ساکن در غزه دارای تابعیت خاص خود هستند، عمدتاً مسلمان هستند و دارای زبان مشترک عربی و فرهنگ مخصوص به خود می باشند به نظر می رسد می توان آنها را در زمره گروه های ملی، قومی، نژادی و مذهبی تحت حمایت کنوانسیون ژنوسید قرار داد (عابدینی و پهری، ۱۴۰۱: ۹۱).

نکته بسیار قابل تأمل آن که ارتكاب برخی از این جنایات علیه مردم غزه و شرایط مخاصمه همچنان ادامه دارد. در اینجا از منظر تطبیق با عناصر جنایت نسل کشی، مروری بر جنایات ارتكابی توسط رژیم صهیونیستی در غزه خواهیم داشت.

۳-۲-۱. قتل و کشتار مردم فلسطین در غزه

نابودی تمام یا بخشی از یک گروه، از اعمال احصاء شده برای رکن مادی جنایت نسل کشی است^۴ (زمانی و شیران، ۱۳۹۶: ۱۴۸). از زمان آغاز حمله نظامی اسرائیل از ۷ اکتبر، بیش از سی و چهار هزار انسان در غزه شهید شده اند که به گفته وزارت بهداشت فلسطین، حداقل ۷۰ درصد

۱. crisis of humanity

۲. معاون دبیرکل ملل متحد در امور بشردوستانه نیز وضعیت غزه را به مثابه یک وضعیت آخرالزمانی توصیف نموده است. کمیسر عالی حقوق بشر ملل متحد نیز اظهار داشت زندگی مردم فلسطینی در غزه، «زندگی در وحشتی کامل و عمیق» است، زیرا «اسرائیل به بیماران بی امان ادامه می دهد... رنج مرگ، محاصره، ویرانی و محرومیت از ضروری ترین نیازهای انسانی مانند غذا، آب، لوازم پزشکی نجات جان و دیگر ملزومات در مقیاس عظیم تجربه می شود. مدیر اجرایی صندوق کودکان ملل متحد نیز تصریح نمودف امروز غزه «خطرناک ترین مکان در جهان برای کودک بودن» است

۳. طبق اطلاعات و شواهد و قرائن موجود، اقدامات اسرائیل در وقوع جنایات ذیل در غزه غیر قابل انکار است و این موارد همگی از موارد رکن مادی نسل کشی محسوب می شوند که عبارتند از: کشتار تعداد زیادی از فلسطینیان در غزه، از جمله کودکان بی شمار فلسطینی، ایراد صدمات جدی جسمی و روحی به مردم از جمله کودکان غزه و نیز تحمیل شرایط دشوار زندگی به مردم غزه تا به عنوان یک گروه در کل ناپود شوند.

۴ البته به نظر برخی حقوقدانان، اصطلاح بخشی از یک گروه، مبهم و نیازمند بررسی دقیق تر است و باید مشخص شود که چه تعداد از افراد یک گروه باید قربانی اعمال فوق شوند تا جنایت نسل کشی تحقق یابد. . به نظر می رسد ارتكاب جرم علیه چند نفری که به طور اتفاقی وابسته به گروه ملی، قومی، نژادی و ... باشند موجب احراز نسل کشی نمی شود از طرف دیگر برای تحقق نسل کشی نابودی کامل اعضای یک گروه نیز مدنظر نیست

از آنها زنان و کودکان هستند.^۱ در مورد تهدید حیات کودکان در غزه در جریان حملات اخیر، یونیسف چنین گزارشی داده است: «بیشتر بحران‌ها و مخاصمات، کودکان را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهند، زیرا کودکان آسیب‌پذیرتر هستند، و اغلب حدود ۲۰ درصد تلفات کودکان گزارش می‌شود. اما این آمار در غزه ۴۰ درصد اعلام شده است. این بحران برای کودکان دو برابر کشنده‌تر از درگیری‌هایی است که در ۱۵ تا ۲۰ سال گذشته اتفاق افتاده است، و متأسفانه این به دلیل تراکم جمعیت و نوع عملیات و زمان انجام آن است. شاهد بمباران هستیم حتی به مناطق امنی که آب و سرویس بهداشتی برای کودکان و نوجوانان وجود دارد. این جنگ با عنوان «جنگ علیه کودکان»^۲ اطلاق می‌شود» (UNICEF b, 2023: paras. 5-7).^۳ علاوه بر سلب حیات مردم غزه در جریان تهاجمات نظامی اسرائیل، این مردم نیز در معرض خطر فوری مرگ ناشی از گرسنگی، کم‌آبی و بیماری در نتیجه محاصره مداوم اسرائیل هستند، و کمک‌های بشردوستانه اندک و معضلات شدیدی در توزیع چنین کمک‌های محدودی وجود دارد (Application of South Africa v. Israel, 2023 : paras. 49-50).

۳-۲-۲. ایراد صدمات جدی جسمی و روحی به فلسطینیان در غزه

آمار مجروحین در غزه بعد از عملیات ۷ اکتبر حدود ۸۰ هزار نفر اعلام شده است. گزارش‌هایی مبنی بر استفاده نیروهای اسرائیلی از فسفر سفید در مناطق پرجمعیت غزه وجود دارد در حالی که بنا بر اذعان سازمان جهانی بهداشت، حتی مقادیر کمی از فسفر سفید می‌تواند باعث سوختگی عمیق و شدید شود، حتی از طریق استخوان نفوذ کند و پس از درمان اولیه دوباره شعله‌ور شود (WHO a, 2023: 3). در شمال غزه هیچ بیمارستان فعالی وجود ندارد و مجروحان در انتظار مرگ به سر می‌برند. مرگ‌های دردناک ناشی از جراحات یا عفونت‌های ناشی از آن طی هفته‌های متمادی بمباران بی‌امان، منجر به افزایش آمار جابجایی و تلفات شده است. به‌ویژه برای ده‌ها هزار کودک فلسطینی که حداقل یکی از والدین خود را از دست داده‌اند، و آن‌هایی که تنها اعضای بازمانده خانواده خود هستند (-Application of South Africa v. Israel, 2023 : paras. 51-52). اسرائیل در کنار کارزار نظامی، مرتکب رفتارهای غیرانسانی و تحقیرآمیز با مردم فلسطین در غزه نیز شده است. بر اساس گزارش‌ها، تعداد زیادی از غیرنظامیان فلسطینی، از جمله کودکان،

اسرائیل از بمب‌های فاقد قابلیت هدایت برای تفکیک نظامیان و غیرنظامیان و بمب‌های سنگین تا وزن (۹۰۰ کیلوگرم)، که دارای شعاع کشنده تا ۳۶۰ متر و آثار تخریبی تا ۸۰۰ متر از محل اصابت هستند، در تهاجمات علیه مردم غزه استفاده کرده است. نکته مهم کاربرد این تسلیحات در یکی از پرجمعیت‌ترین مناطق جهان می‌باشد. حملات مکرر رژیم صهیونیستی به منازل فلسطینی‌ها و اردوگاه‌های آوارگان مکرر اتفاق افتاده است. تخمین زده می‌شود که ۱۷۷۹ خانواده فلسطینی در غزه چندین عضو خانواده خود را از دست داده‌اند و صدها خانواده چند نسلی به طور کامل شهید شده‌اند، بدون اینکه بازمانده‌ای مانند مادر، پدر، فرزند، خواهر و برادر، پدربزرگ و مادربزرگ، خاله‌ها و عموزاده‌ها از آنها باقی مانده باشد.

۲ it's a war on children

۳. طبق گزارش نهادهای بین‌المللی در جنگ اخیر، پزشکان، روزنامه‌نگاران، معلمان، دانشگاہیان و سایر متخصصان با سرعتی کاملاً بی‌سابقه کشته شدند، تا پایان سال ۲۰۲۳ بیش از ۳۱۱ پزشک، پرستار و سایر کارکنان بهداشتی، از جمله پزشکان و رانندگان آمبولانس که در حین انجام وظیفه بودند توسط اسرائیل کشته شدند. ۱۴۴ کارمند سازمان ملل نیز کشته شده‌اند که «بیشترین آمار امدادگران کشته شده در تاریخ سازمان ملل در چنین مدت کوتاهی» است.

دستگیر شده‌اند با چشم‌بند، مجبور شده‌اند لباس‌های خود را درآوردند و در هوای سرد بیرون بمانند، سپس مجبور به سوار شدن به کامیون‌ها و انتقال آنها به مکان‌های نامعلوم شده‌اند (UN OHCHR b, 2023: para. 9)؛ به ویژه پزشکان و امدادگران بارها توسط نیروهای اسرائیلی بازداشت و بسیاری از آنها به مکان‌های نامعلومی منتقل شده‌اند. زندانیان فلسطینی مورد شکنجه و بدرفتاری از جمله محرومیت از غذا، آب، سرپناه و دسترسی به سرویس بهداشتی قرار گرفته‌اند. دفتر هماهنگی امور بشردوستانه سازمان ملل متحد، گزارشی از تصاویر اجساد، بازداشت شدگان، جراحات شدید، کبودی، سوختگی و نیز مثله شدن آنها منتشر کرده است (Application of South Africa v. Israel, 2023 : para. 54).

۳-۲-۳. قرارداد عمده مردم غزه در وضعیت زندگانی نامناسب و منتهی به زوال قوای جسمی کلی یا جزئی

محرومیت از دسترسی به غذا و آب کافی : در ۹ اکتبر ۲۰۲۳، «محاصره کامل» غزه توسط اسرائیل اعلام و مانع شد که منابع انرژی مانند برق و سوخت و مواد حیاتی مانند غذا و آب و دیگر ملزومات ضروری در دسترس مردم غزه باشد (UN OCHA, 2023: para. 11). اسرائیل در حال حاضر مردم غزه را به آستانه قحطی کشانده است و آژانس‌های بین‌المللی هشدار داده‌اند که «خطر قحطی» در این منطقه جدی است و این وضعیت، هر روز در حال وخامت است.^۱ نهادهای بین‌المللی هشدار می‌دهند که گرسنگی، فقر و مرگ آشکار است و اقدامات اسرائیل را در غزه از قطع آب، غذا و هر چیزی که برای زندگی لازم است به یک «کارزار ظالمانه علیه کل جمعیت غزه» تشبیه کرده‌اند (WHO b, 2023: paras. 8-14).

با این حال اسرائیل حملات بمباران خود را تشدید می‌کند و از ارسال مؤثر کمک‌های بشردوستانه به فلسطینی‌ها جلوگیری می‌کند. واضح است که اسرائیل از طریق اقدامات و سیاست‌های خود در غزه، عمداً این شرایط زندگی طاقت‌فرسا و تحمل‌ناپذیر را برای نابودی فلسطینی‌ها تحمیل می‌کند (Application of South Africa v. Israel, 2023 : paras. 64, 70).

محرومیت از دسترسی به سرپناه، لباس بهداشتی و سرویس بهداشتی کافی : وضعیت پناهگاه‌های موجود برای آوارگان فلسطینی بسیار نامطلوب توصیف شده است (UNRWA, 2023: 4-6). در سراسر غزه، کمبود شدید لباس گرم، ملافه، پتو و اقلام حیاتی غیرخوراکی وجود دارد و مردم در دوران سرما به شدت به چوب و زباله‌های بازیافتی برای پخت و پز و گرما وابسته هستند

۱. اکثر مردم فلسطین در غزه در حال حاضر از گرسنگی در معرض مرگ هستند و میزان گرسنگی روزانه در حال افزایش است. سازمان بهداشت جهانی هشدار می‌دهد که «گرسنگی غزه را ویران می‌کند». همانطور که دبیر کل سازمان ملل متحد اعلام کرده است، «۴ نفر از هر پنج نفر از گرسنه‌ترین مردم جهان، در غزه هستند» و فلسطینیان غزه با بالاترین سطح ناامنی غذایی حاد مواجه هستند و نیز بی‌سابقه است که ۹۳ درصد از جمعیت غزه با سطح بحران گرسنگی، غذای ناکافی و سطح بالای سوء تغذیه و از هر ۴ خانوار حداقل یک مورد با «شرایط فاجعه بار» مواجه است: در این کمبود شدید غذا و گرسنگی، برخی خانواده‌ها ناگزیر از فروش دارایی خود و سایر اقدامات اضطراری برای تهیه یک غذای ساده هستند.

و این امر، خطر ابتلا به بیماری‌های تنفسی را افزایش داده است Application of South Africa v. Israel, 2023 : para. 75.

محرومیت از کمک‌های پزشکی کافی: سیستم بهداشت و درمان غزه و زیرساخت‌هایی که برای حیات و بقای فلسطینیان لازم و ضروری بوده مکرر مورد حمله قرار گرفته است. گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد حق همه افراد برای برخورداری از بالاترین استانداردهای سلامت احراز کرد که اسرائیل یک «جنگ بی‌امان» علیه سیستم بهداشتی غزه شروع کرده است. در بیانیه ای که در ۷ دسامبر ۲۰۲۳ منتشر شد، کارشناس سازمان ملل خاطر نشان کرد که «زیرساخت‌های بهداشتی در نوار غزه به طور کامل از بین رفته است» و «شاهد جنگی شرم‌آور علیه کارکنان بخش بهداشت و درمان هستیم». او هشدار داد که «ما اکنون در تاریک‌ترین دوران حق سلامت در طول زندگی خود هستیم و به اعماقی فرود آمده‌ایم که باید به سرعت از آن بیرون بیاییم» (UN OHCHR e, 2023: 2). اسرائیل از طریق حملات بی‌امان خود به سیستم بهداشت و درمان در این منطقه، عمداً شرایط زندگی را برای فلسطینیان را در غزه به نحوی تحمیل کرده که برای نابودی کل آنها محاسبه شده است^۱. Application of South Africa v. Israel, 2023 : paras. 76, 80-81, 87).

نابودی زندگی و ملزومات آن در غزه: در ۱۶ نوامبر ۲۰۲۳، تعداد ۱۵ گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد و ۲۱ عضو گروه‌های کاری سازمان ملل متحد نسبت به «نسل‌کشی در حال وقوع» در غزه هشدار دادند با مشاهده سطح تخریبی که تا آن زمان در اماکن و زیرساخت‌های غیرنظامی مانند بیمارستان‌ها، مدارس، مساجد، نانوبی‌ها، لوله‌کشی آب، فاضلاب و شبکه‌های برق اتفاق افتاده بود و آن را تهدیدی برای ادامه زندگی فلسطینیان در غزه شمردند (UN OHCHR c, 2023: 4).

در سرتاسر غزه، علاوه بر تخریب خانه‌ها، محله‌ها، بیمارستان‌ها، سیستم‌های آب و فاضلاب، زمین‌های کشاورزی، نانوبی‌ها و دیگر ملزومات زندگی، اسرائیل سیستم مدنی زیربنایی غزه را نیز هدف قرار داده است که از جمله می‌توان به هدف قرار دادن کاخ دادگستری و مجموعه شورای قانونگذاری فلسطین اشاره داشت. ساختمان آرشيو مرکزی شهر غزه نیز هدف قرار گرفته که حاوی هزاران سند تاریخی و اسناد ملی با قدمت بیش از ۱۰۰ سال است و یک آرشيو اساسی از تاریخ فلسطین و همچنین سوابق جدید برای توسعه شهری غزه محسوب می‌شد. اسرائیل مراکز

۱. تا پایان سال ۲۰۲۳، بیش از ۲۳۸ حمله به «مراکز درمانی» در غزه رخ داده است که طی آن بیش از ۶۱ بیمارستان و سایر مراکز ذیرابط آسیب دیده یا ویران شده‌اند. مدارس فلسطینی در زایشگاه‌ها و کودکان فلسطینی در بیمارستان‌های کودکان کشته شده‌اند. برخی دیگر نیز در نتیجه مستقیم قطع برق و سوخت بیمارستان‌ها توسط اسرائیل جان خود را از دست داده‌اند. حداقل شامل پنج نوزاد نارس و ۴۰ بیمار در بخش مراقبت‌های ویژه و کلیوی در بیمارستان الشفاء می‌شود. کارشناسان تخمین زده‌اند که تعداد مرگ و میر ناشی از بیماری و گرسنگی، ممکن است چندین برابر تعداد تلفات ناشی از جنگ و حملات هوایی باشد.

متعددی از آموزش و فرهنگ فلسطینیان را به طور جزئی یا کلی ویران کرده است (Application of South Africa v. Israel, 2023 : paras. 88-92). ماهیت این جنایات ارتكابی علیه مراکز و میراث فرهنگی غزه، مفهوم نسل‌کشی فرهنگی را نیز به ذهن متبادر می‌سازد که شامل اقداماتی برای تخریب یک فرهنگ و هویت از طریق نابودی یادمانهای ملی، کتابخانه‌ها، آرشیوها، موزه‌ها و گالری‌های هنری و ممنوعیت هر شکل ابراز وجود روح ملی گروه هدف است و در واقع پایه‌های معنوی و فرهنگی یک جامعه را هدف قرار می‌دهد^۲ (آرش‌پور و زحمتکش، ۱۳۹۶: ۲۰۲-۲۰۱).

۳-۲-۴. تحمیل اقدامات با هدف جلوگیری از زاد و ولد فلسطینی‌ها

حملات اسرائیل بعد از ۷ اکتبر بر زنان و کودکان فلسطینی در غزه تأثیر شدیدی گذارده است، تا پایان سال ۲۰۲۳، اعلام شده که هر ساعت، دو مادر در غزه جان خود را از دست داده‌اند. زنان باردار و کودکان - از جمله نوزادان تازه متولد شده - نیز به طور ویژه تحت تأثیر جابجایی، عدم دسترسی به غذا و آب، سرپناه، لباس بهداشتی و عدم دسترسی به خدمات درمانی هستند. این آثار بر حیات و سلامت آنها شدید و قابل توجه است^۳. طبق گزارش‌ها، زایمان‌های زودرس بین ۲۵ تا ۳۰ درصد افزایش یافته است، زیرا زنان باردار در غزه، تحت استرس حاد و آسیب‌های جسمی و روحی قرار دارند و با چالش‌های بی‌شماری مواجه هستند، از جمله مجبو به پیاده‌روی طولانی‌مدت در جستجوی امنیت، تلاش برای فرار از بمب‌ها و ازدحام در پناهگاه‌هایی هستند که اغلب فاقد هر گونه امکانات و تجهیزات اولیه است (Application of South Africa v. Israel, 2023 : para. 95). مسئله نابودسازی یک گروه از طریق مقابله با زاد و ولد، که در بلندمدت و به نحو تدریجی دارای آثار و تبعات جبران‌ناپذیر است به عنوان یک فعل مجرمانه ناظر بر جنایت نسل‌کشی، طی دو دهه اخیر مورد توجه دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی قرار گرفته است (Jackson, 2015: 950). در ۳ نوامبر ۲۰۲۳، سازمان بهداشت جهانی هشدار داد که «با توجه به عدم دسترسی به مراقبت کافی، انتظار می‌رود مرگ و میر مادران در غزه افزایش یابد» و پیامدهای مرگ‌باری بر سلامت باروری خواهد داشت، از جمله افزایش سقط جنین ناشی

۱. بیش از سیصد مکان مذهبی متعلق به مسلمانان و مسیحیان و مکان‌هایی را که فلسطینی‌ها برای نسل‌های متمادی در آن عبادت می‌کردند را تخریب یا منهدم کرده است. اسرائیل علاوه بر تخریب فیزیکی آثار تاریخی و میراث فرهنگی فلسطینیان در غزه، به دنبال نابودی مردمی است که این میراث را خلق می‌کنند. اقشاری مانند روزنامه نگاران مشهور غزه، معلمان، روشنفکران و شخصیت‌های مشهور غزه، پزشکان، فیلمسازان، نویسندگان، خوانندگان، مدیران و روسای دانشگاه‌ها، روسای بیمارستان‌ها، دانشمندان برجسته، زبان‌شناسان، نمایشنامه‌نویسان، رمان‌نویسان، هنرمندان و موسیقیدانان بخشی از این انسان‌های تاریخ و فرهنگ‌ساز فریخته محسوب می‌گردند که در غزه هدف مستقیم اسرائیل قرار گرفته‌اند.

۲. ارتش اسرائیل، برچم اسرائیل را بر فراز ویرانه خانه‌ها، شهرک‌ها و شهرهای ویران شده فلسطینی، از جمله در خود میدان فلسطین شهر غزه برافراشته نموده است و با فراخوانی برای «سطح‌سازی غزه» و احداث شهرک‌های اسرائیلی بر روی ویرانه خانه‌های فلسطینی‌ها تحریک می‌کند و به این ترتیب ساختار و اساس زندگی فلسطینی‌ها را در غزه با هدف نابودی کلی آنها از بین می‌برد.

۳. با توجه به عدم دسترسی به تجهیزات پزشکی حیاتی، از جمله خون، پزشکان مجبور به انجام هیسترتومی^۳ های غیرضروری در زنان جوان هستند تا جان آنها را نجات دهند و البته آنها قادر به باروری مجدد نخواهند بود. در واقع، وزیر بهداشت کشور فلسطین، تأیید می‌کند که تنها گزینه پیش روی زنان فلسطینی در غزه که با خون‌ریزی پس از زایمان مواجهند، انجام هیسترتومی برای نجات حیات ایشان است.

از استرس، مرده‌زایی و زایمان زودرس از آثار آن است و تأثیر آن قطعاً برای فلسطینیان غزه به عنوان یک اقدام طولانی مدت و شدید خواهد بود (4: WHO c, 2023). در تاریخ ۲۲ نوامبر ۲۰۲۳، گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در مورد خشونت علیه زنان و دختران، صریحاً هشدار داده است: «خشونت باروری که توسط اسرائیل بر زنان، نوزادان قبل و بعد از تولد و نیز کودکان فلسطینی اعمال می‌شود، می‌تواند به عنوان... عنصر مادی نسل‌کشی مطابق ماده ۲ کنوانسیون منع مجازات نسل‌کشی محسوب شود». (UN Press Release, 2023: paras.6) وی تأکید کرد که «دولت‌ها باید مطابق با مسئولیت‌های خود بر اساس کنوانسیون نسل‌کشی، از ارتکاب چنین جنایتی، پیشگیری و با آن مقابله کنند». (UN Press Release, 2023: paras.6) نکته بسیار مهم برای مقابله و مجازات نسل‌کشی، توجه به نظام مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها و نظام مسئولیت کیفری فردی است که باید به تفکیک مورد اهتمام جامعه بین‌المللی قرار گیرد (Gaeta, 2007: 647).

۳-۲-۵. اخراج دسته‌جمعی از خانه‌ها و آوارگی فلسطینیان در غزه

طبق آمار رسمی بیش از ۱,۷ میلیون فلسطینی از جمعیت ۲,۳ میلیون نفری غزه (تقریباً ۷۵ درصد از کل جمعیت)، مجبور به ترک خانه و محل سکونت خود شده‌اند.^۱ هیچ جای امنی برای فرار آنها وجود ندارد، افرادی که قادر یا مایل به ترک خانه و آوارگی نیستند در معرض خطر شدید کشته شدن در خانه‌های خود هستند. برای بسیاری از فلسطینی‌ها، ترک اجباری خانه، دائمی به نظر می‌رسد. اسرائیل حدود ۳۵۵۰۰۰ خانه فلسطینی را تخریب کرده است که ۶۰ درصد کل منازل مسکونی در غزه است. وسعت ویرانی در شمال غزه، این مکان را غیرقابل سکونت کرده، و تخریب در جنوب نیز به سطح مشابهی رسیده است. همانطور که گزارشگر ویژه ملل متحد در مورد حقوق بشر افراد آواره تصریح کرد: «مسکن و زیرساخت‌های غیرنظامی غزه با خاک یکسان شده است، هیچ‌گونه چشم‌انداز واقع بینانه‌ای را برای بازگشت به خانه‌های تخریب شده وجود ندارد، و یک تاریخ طولانی از آوارگی اجباری گسترده فلسطینی‌ها توسط اسرائیل تکرار می‌شود». آوارگی اجباری در غزه نسل‌کشی است، زیرا در این شرایط به قصد نابودی فیزیکی فلسطینیان در غزه در حال ارتکاب است (Application of South Africa v. Israel, 2023: para. 60).

جدول ۲- مصادیق نقض حقوق بشر مردم غزه بعد از عملیات ۷ اکتبر ۲۰۲۳

نقض شدید حقوق بشر مردم غزه بعد از عملیات ۷ اکتبر ۲۰۲۳	
سلب حق حیات	نقض حق حیات بیش از ۳۴ هزار نفر که طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت، ۷۲ درصد از آنها را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند. سلب حیات ۱۳۰ خبرنگار و بیش از ۷۰۰ نفر از کادر درمان.
نقض تمامیت جسمانی و مجروحیت	مجروح شدن حدود ۸۰ هزار نفر و مفقود شدن ۷ هزار و ۷۸۰ نفر

۱. آمار ساکنان غزه که در نتیجه عملیات نظامی اسرائیل بعد از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ مجبور به جابه جایی و ترک خانه و زندگی خود شده‌اند، در برخی گزارشات تا ۱ میلیون و ۹۰۰ هزار نفر ذکر شده است. برای مطالعه بیشتر رک: <https://press.un.org/en/2024/sc15564.doc.htm>

ترک خانه و زندگی	بیش از یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر که حدود ۷۵ درصد جمعیت نوار غزه را شامل می شود.
نقض حق سلامت	تخریب کلی و جزئی ۳۰ بیمارستان، سلب حیات ۷۲۲ نفر، و زخمی شدن ۹۰۲ نفر بازداشت ۱۱۸ نفر از کادر درمان، خسارت به ۱۰۴ آمبولانس، آسیب جدی به گروه‌های آسیب پذیر مانند کودکان و زنان باردار از جمله افزایش ۳۰ درصدی زایمان های زودرس و افزایش سقط جنین، مرگ و میر مادران و نوزادان.
نقض حق بر غذا	اخطار وضعیت قحطی در غزه و احراز ناامنی غذایی حاد در غزه؛ ۱۲ تا ۱۶ درصد از کودکان (۶ تا ۵۹ ماه) در شمال غزه با سوء تغذیه حاد مواجهند که این آمار در جنوب غزه ۲ تا ۶ درصد گزارش شده است.
محرومیت از حداقل استانداردهای زندگی	قطع آب و برق و محرومیت از دیگر امکانات اولیه زندگی از محاصره کامل در ۹ اکتبر ۲۰۲۳؛ تخریب و ویرانی ۷۳ درصد بناها از جمله تخریب کامل ۹۹ هزار و ۶۰۰ و تخریب جزئی ۲۴۱ هزار و ۴۰۰ منزل مسکونی؛ کمبود شدید لباس گرم، ملافه، پتو و اقلام حیاتی غیرخوراکی؛ تخریب سیستم‌های آب و فاضلاب، زمین‌های کشاورزی، نانوائی‌ها و دیگر ملزومات زندگی از جمله تخریب هزار و ۹۲۰ مرکز صنعتی؛ عدم دسترسی به آب تصفیه و قابل شرب.
حق آموزش	تخریب جزئی و کلی ۴۰۶ مدرسه و بیش از ۴۰ درصد زیرساخت های آموزشی در غزه و محرومیت ۶۵۰ هزار دانش آموز از ادامه تحصیل
حق آزادی و امنیت	بازداشت و ناپدیدسازی اجباری بیش از ۳ هزار نفر
حقوق فرهنگی	تخریب حدود ۲۰۰ مورد از میراث فرهنگی و هنری و ویرانی مراکز آموزشی و فرهنگی متعدد
حقوق کودکان	سلب حیات حدود کودک، زخمی و مجروح شدن ده ها هزار کودک، محرومیت از خانواده و زندگی خانوادگی، جداسازی از والدین، محرومیت از حد
حقوق زنان	مصادیق متعدد از تعرض به حیثیت و نقض حقوق بشر زنان فلسطینی

۳-۳. احراز عنصر معنوی نسل کشی در اظهارات رسمی مقامات اسرائیل علیه مردم غزه

ماهیت جنایت نسل‌کشی به گونه‌ای است که احراز قصدی خاص برای احراز ارتکاب آن لازم است و آن، قصد نابودی اعضای یک گروه به دلیل وابستگی ایشان به این گروه است (زمانی و شیران، ۱۳۹۶: ۱۴۸). در واقع علاوه بر رکن مادی برای آن که رفتار مجرمانه، نسل‌کشی محسوب شود، مرتکب باید از روی علم و آگاهی اقدام به ارتکاب آن نماید.

در رویه قضایی بین‌المللی عوامل ذیل به عنوان دلایل احراز قصد خاص ارتکاب نسل‌کشی مورد تاکید است: اقرار صریح، الگوی مشخصی از رفتارهای مشابه، سیاست یا طرح دولتی، زمینه کلی وقایع، ارتکاب سیستماتیک اعمال مجرمانه دیگر، مقیاس فجایع ارتکابی، هدف‌گیری سیستماتیک قربانیان به دلیل تعلق شان به گروه‌های چهارگانه و تکرار اقدامات تبعیض‌آمیز و نابودکننده (عابدینی و بهری، ۱۴۰۱: ۹۲).^۱ شواهد و مستندات زیادی مبنی بر قصد خاص مقامات رسمی اسرائیل برای ارتکاب نسل‌کشی و اصرار بر آن یا عدم پیشگیری از وقوع این جنایت از اکتبر ۲۰۲۳ ثبت شده است^۲ (FIDH, 2023: 2). این اظهارات ناظر بر قصد نسل‌کشی، وقتی با سطح گسترده کشتار، جراحات، آوارگی، ویرانی، تخریب و محاصره همه‌جانبه مردم غزه توأم شده است بر وقوع یک نسل‌کشی آشکار و مستمر دلالت دارد. برخی اظهارات مقامات اسرائیل که به عنوان قصد خاص ارتکاب نسل‌کشی مورد توجه جامعه جهانی قرار گرفته و در دادخواست افریقای جنوبی علیه اسرائیل نیز مورد استناد قرار گرفته است به شرح ذیل است:

۱. البته این دلایل و امارات حصری نیستند و بنا به هر مورد می‌تواند عوامل و عناصر دیگری در تعیین و احراز قصد معنوی دخیل باشند.
 ۲. رئیس‌جمهور، وزرا، ژنرال‌های نظامی و دیگر مقامات اسرائیل، در اظهارات رسمی خود بر «از بین بردن همه چیز» و ایجاد ویرانی در مقیاس بزرگ و تبدیل غزه به «شهری ویرانه» تاکید نموده‌اند، و اینکه در اهداف این تهاجمات و حملات، افراد یا اماکنی مستثنی نمی‌باشند

نخست وزیر اسرائیل (بنیامین نتانیاهو) در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ در یک سخنرانی تلویزیونی، اظهار داشت که «اسرائیل با قدرت در همه جا عملیات خواهد کرد» (Prime Minister of Israel, (October 7, 2023)). در ۱۳ اکتبر ۲۰۲۳، او تأیید کرد که «ما با نیروهای بی‌سابقه به دشمنان خود ضربه می‌زنیم» (Prime Minister of Israel, (13 October 2023)). در ۱۶ اکتبر ۲۰۲۳ در یک سخنرانی رسمی در پارلمان، وضعیت را به عنوان «مبارزه بین فرزندان نور و فرزندان تاریکی، و نیز بین بشریت و قانون جنگل توصیف کرد.» (Israel Ministry of Foreign Affairs, (16 October 2023)). همچنین در پیام کریسمس خود بیان داشت: «... این نبرد نه تنها اسرائیل علیه این وحشی‌ها، بلکه نبرد تمدن علیه بربریت است.» (Israel Ministry of Foreign Affairs, (24 December 2023)). رئیس‌جمهور اسرائیل در ۱۲ اکتبر ۲۰۲۳ در یک کنفرانس مطبوعاتی با رسانه‌های خارجی به صراحت گفت که اسرائیل در رابطه با فلسطینی‌های غزه که بیش از یک میلیون نفر از آنها کودک هستند، بین نظامیان و غیرنظامیان قائل به تفکیک نیست. (Omaar, 13 October 2023) وی در ۱۵ اکتبر ۲۰۲۳ بیان داشت که ما شر را ریشه کن خواهیم کرد تا خیری برای کل منطقه و جهان باشد. (President of the State of Israel, 15 October 2023) وزیر دفاع اسرائیل در ۹ اکتبر بیان داشت: «اسرائیل محاصره کامل غزه را تحمیل کرد: نه برق، نه غذا، نه آب، نه سوخت. دسترسی به همه چیز مسدود است. ما با «حیوانات انسان‌نما» می‌جنگیم. غزه به وضعیت قبلی خود باز نخواهد گشت. ما همه چیز را محو و نابود خواهیم کرد. هفته‌ها یا حتی ماه‌ها طول می‌کشد، اما ما به هدف خود خواهیم رسید» (Gallant, 9 October 2023). نایب رئیس پارلمان و عضو کمیته روابط خارجی و امنیت اسرائیل تصریح کرد: «اکنون همه ما یک هدف مشترک داریم و آن محو نوار غزه از روی زمین است به نحوی امکان‌ناپذیر است. مجدداً آنها نباشد.» (Vaturi, 7 October 2023) اظهارات مشابهی از سوی دیگر مقامات رسمی رژیم صهیونیستی نیز بیان شده است. (Application of South Africa v. Israel, 2023 : paras. 101-102) و همه این اظهارات صریح و قاطع می‌تواند به عنوان عنصر معنوی جنایت نسل‌کشی مبنی بر قصد نابودی مردم غزه در کل مورد استناد قرار گیرد. نکته شایان توجه آن که در احراز قصد نسل‌کشی از سوی اسرائیل باید به عملکرد کلی این رژیم حداقل طی دو دهه اخیر توجه داشت چرا که جنایات اسرائیل علیه فلسطینی‌ها در بستر یک سیاست یا طرح دولتی در قالب الگوی مشخصی از رفتارهای مشابه در زمینه کلی سوء استفاده قدرت اشغالگر از موقعیت خود و به شکلی سیستماتیک ارتکاب یافته است (عابدینی و بهری، ۱۴۰۱: ۹۸).

همچنین بعد از ۷ اکتبر اظهارات مقامات اسرائیل از جهت تحریک مستقیم و علنی به ارتکاب نسل‌کشی نیز به منزله یک جنایت بین‌المللی و قابل تعقیب است. تحریک مستقیم و علنی به نسل

کشی در کنوانسیون منع و مجازات نسل کشی نیز جرم انگاری شده است.^۱ نکته بسیار مهم آن است که تحریک به نسل کشی حتی اگر ارتکاب نسل کشی محرز نشود، قابل مجازات است. زیرا تحریک مستقیم و علنی به نسل کشی خطاب به عموم جامعه است که در نهایت می‌تواند باعث فضای نفرت و دوقطبی در جامعه شود و این امکان وجود دارد که هر کسی در پی این تحریک‌های علنی مرتکب جرم شود (پورمحدی، سبحانی و جانی پور، ۱۴۰۲: ۲۰۲، ۲۰۵).

۴- پیگرد قضائی بین المللی جنایات ارتکابی در غزه (دعوی افریقای جنوبی علیه اسرائیل)

افریقای جنوبی در تاریخ ۲۹ دسامبر ۲۰۲۳ دعوی را علیه اسرائیل در دیوان بین المللی دادگستری مطرح کرد. موضوع دادخواست، «نقض تعهدات اسرائیل بر اساس کنوانسیون پیشگیری و مجازات جنایت نسل‌کشی (کنوانسیون نسل‌کشی) در رابطه با فلسطینیان در نوار غزه» است.^۲ این پرونده، بند ۱ ماده ۳۶ اساسنامه دیوان و ماده ۹ کنوانسیون نسل‌کشی^۳ است که هم آفریقای جنوبی و هم اسرائیل طرفین آن هستند. افریقای جنوبی به عنوان خواهان از دیوان تقاضای اتخاذ اقدامات موقتی را کرده و ضرورت آن را «حمایت در مقابل نقض شدید و جبران‌ناپذیر حقوق مردم فلسطین در چارچوب کنوانسیون نسل‌کشی» و «اطمینان از پایبندی اسرائیل به تعهداتش بر اساس کنوانسیون نسل‌کشی» اعلام کرده است. نکته قابل تأمل آن که مستندات اصلی دادخواست ۸۴ صفحه‌ای افریقای جنوبی، مبتنی بر گزارش‌های نهادهای حقوق بشری و سازمان‌های بین المللی است ناظر به موارد نقض فاحش حقوق بشر است که در قسمت قبل به تبیین موارد مهم آن پرداخته شد.

دیوان با استناد به دادخواست افریقای جنوبی در تاریخ ۲۶ ژوئیه ۲۰۲۴، صلاحیت اولیه خود را احراز و قرار اقدامات موقت صادر کرد.^۴ دیوان تصریح کرد که اسرائیل باید منطبق با تعهدات

۱. البته تحریک باعث سلب اراده مخاطبین نمی‌گردد و عبارت است از تأثیر و نفوذ بر روی فکر و اندیشه دیگری و سوق دادن وی به طرف ارتکاب جرم به طوری که شخص با اراده و رضایت باطنی متأثر از فعل محرک مرتکب جرم گردند. تحریک از طرق مختلف مانند گفتار، فریاد و یا سخنرانی در اماکن عمومی یا اجتماعات عمومی، یا نمایش مطالب مکتوب یا چاپ شده در اماکن عمومی یا در مجامع عمومی یا از طریق نمایش عمومی پلاکارد یا پوستر یا از طریق هر وسیله دیگری برای برقراری ارتباط صوتی و تصویری محقق خواهد شد.

۲. افریقای جنوبی در دادخواست خود تصریح نموده است که افعال و ترک فعل‌های اسرائیل از نظر ویژگی و ماهیت، نسل‌کشی هستند، زیرا آنها با هدف خاص انجام می‌شوند که عبارت است از: «تابودی فلسطینیان در غزه به عنوان بخشی از گروه ملی، نژادی و قومی گسترده‌تر فلسطینی» و اینکه «اسرائیل از طریق ارگان‌های دولتی، عوامل دولتی، و سایر افراد و نهادهایی که بر اساس دستورالعمل‌ها یا تحت هدایت او عمل می‌کنند، بر وضعیت کنترل یا نفوذ دارد». و این اقدامات در رابطه با فلسطینیان در غزه، نقض تعهدات آن بر اساس کنوانسیون نسل‌کشی است. افریقای جنوبی بیان می‌کند که «اسرائیل، به ویژه از ۷ اکتبر ۲۰۲۳، نتوانسته است از نسل‌کشی جلوگیری کند و تحریک مستقیم و علنی به نسل‌کشی را مرتکب شده است.

۳. ماده نهم کنوانسیون نسل‌کشی مقرر می‌دارد:

«اختلافات بین طرفهای متعاقد در رابطه با تفسیر، اعمال یا اجرای این کنوانسیون، از جمله اختلافات مربوط به مسئولیت یک دولت در قبال نسل‌کشی یا هر یک از اعمال دیگر ذکر شده در ماده ۳، بنا به درخواست هر یک از طرفین اختلاف به دیوان بین المللی دادگستری تسلیم خواهد شد.»

۴. طبق قرار صادره، دیوان بر اساس ماده ۴۱ اساسنامه خود این اختیار را دارد که در مواردی که ممکن است لطمه جبران‌ناپذیری به حقوقی که موضوع رسیدگی قضایی است یا نادیده گرفتن ادعایی این حقوق عواقب جبران‌ناپذیری به دنبال داشته باشد، اقدامات موقت را تعیین کند.

خود بر اساس کنوانسیون نسل‌کشی تمام اقداماتی را که قادر است برای جلوگیری از ارتکاب این جنایت در غزه، اتخاذ کند. همچنین اسرائیل باید برای مقابله و مجازات تحریک مستقیم و علنی برای ارتکاب نسل‌کشی در رابطه با مردم فلسطین در نوار غزه اقدامات مقتضی را انجام دهد و نیز اقدامات فوری و مؤثری را برای دسترسی مردم غزه به خدمات اولیه ضروری و کمک‌های بشردوستانه اتخاذ کند. اسرائیل همچنین باید اقدامات مؤثری را برای جلوگیری از تخریب و تضمین حفظ شواهد مربوط به ادعاهای مربوط به اعمال در محدوده ماده دوم و ماده سوم کنوانسیون نسل‌کشی علیه اعضای گروه فلسطینی در نوار غزه انجام دهد. (South Africa v. (Israel), Provisional Measures, Order of 26 January 2024, paras. 15, 78-83. پس از صدور این قرار و علی‌رغم لازم‌الاجرا بودن آن، ارتکاب جنایات مذکور از سوی اسرائیل استمرار داشت که در واکنش به آن با درخواست مجدد افریقای جنوبی، دیوان در ۲۸ مارس ۲۰۲۴ قرار دیگری صادر کرد. طبق مستندات ارائه شده از سوی افریقای جنوبی تا ۶ مارس ۲۰۲۴، علاوه بر مرگ کودکان فلسطینی در اثر گرسنگی، اسرائیل از ۲۶ ژوئیه ۲۰۲۴ به شهادت حدود ۴۵۴۸ مرد، زن و کودک فلسطینی و زخمی کردن ۷۵۵۶ نفر دیگر ادامه داده است. دیوان همچنین بر این باور است که وضعیت فاجعه‌بار در نوار غزه ضرورت اجرای فوری و مؤثر اقدامات ذکر شده در قرار ۲۶ ژانویه ۲۰۲۴ را مضاعف کرده که در سراسر نوار غزه از جمله در رفح قابل اعمال است. دیوان اظهار داشت که اسرائیل باید گزارشی را در مورد تمام اقدامات اتخاذ شده برای اجرای این قرار ارائه کند. (South Africa v. Israel), Provisional Measures, Order of 28 March (2024, I.C.J. paras. 28, 39, 46-47

به این ترتیب جامعه بین‌المللی و کل بشریت در انتظار اجرای عدالت از سوی دیوان بین‌المللی دادگستری و احقاق حقوق مردم ستمدیده و مظلوم غزه در قبال رژیم جنایتکار صهیونیستی است که البته هنوز در مراحل ابتدایی است. مسئولیت دیگر اعضای جامعه بین‌المللی از جمله دولت‌های امریکا، انگلیس، فرانسه و آلمان در حمایت همه‌جانبه از رژیم صهیونیستی و ارائه کمک‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی و ... برای استمرار ارتکاب جنایات بین‌المللی علیه مردم مظلوم غزه و اهتمام بر جهت‌دهی افکار عمومی جهان از طریق ابزارهای تبلیغاتی و رسانه‌ای در اختیار به عنوان واقعیتی غیرقابل انکار است. البته عمق و گستره جنایات ارتكابی بعد از ۷ اکتبر به نحوی است که وجدان بشری در هیچ نقطه‌ای از جهان آن را بر نمی‌تابد و موج گسترده اعتراضات جوانان در امریکا و دیگر کشورهای غربی در حمایت از مردم غزه و محکومیت شدید اسرائیل و دولت‌های پشتیبان آن موید این حقیقت است. با این وجود، نقش و مداخله دولت‌های غربی از جمله امریکا در ناکارآمد کردن ابزارها و ظرفیت‌های بین‌المللی از جمله در چارچوب سازمان ملل متحد برای توقف، مقابله و پیگرد جنایات ارتكابی ارکان نظام حقوق بین‌الملل معاصر را با

تردیدهای جدی مواجه کرده است که از جمله می‌توان به وتوی مکرر قطعنامه‌های شورای امنیت مبنی بر آتش‌بس در غزه اشاره داشت.

نتیجه‌گیری

طی چند دهه اخیر، طیف گسترده‌ای از تخلفات، نقض‌های شدید و جنایات بین‌المللی توسط رژیم صهیونیستی علیه مردم فلسطین در غزه ارتکاب یافته است. از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۳، اسرائیل حداقل پنج عملیات نظامی گسترده و شدید علیه غزه انجام داده و از طریق حملات زمینی و هوایی سنگین، یکی از پرجمعیت‌ترین مناطق جهان را مورد حمله نظامی قرار داده است. علاوه بر این تهاجمات و حملات نظامی مستمر و فرسایشی، سیاست‌های اشغالگری اسرائیل توأم با اعمال تبعیض، ایجاد محیط اجباری و تشدید رعب و وحشت، گسترش شهرک‌سازی و ارتکاب اقسام خشونت توسط شهرک‌نشینان و معافیت ایشان از محاکمه و مجازات، اخراج و آواره‌کردن فلسطینی‌ها از خانه‌هایشان باید به عنوان پس‌زمینه و بستر این حملات نظامی مورد توجه قرار گیرد. رژیم صهیونیستی با محاصره همه‌جانبه غزه طی دو دهه اخیر، موجب تشدید وخامت وضعیت حقوق بشر مردم روز به روز شده تا جایی که نقض گسترده و سیستماتیک حقوقی مانند حق حیات برخوردارگی از کرامت انسانی، احترام به تمامیت جسمانی، حق سلامت، برخوردارگی از حداقل استانداردهای زندگی، منع شکنجه، حق آزادی و امنیت و منع بازداشت خودسرانه، آزادی عبور و مرور و منع جابه‌جایی اجباری، نقض حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر مانند زنان و کودکان و... ذیل عناوین مجرمانه‌ای مانند نسل‌کشی یا جنایات علیه بشریت احصا شده است. بررسی و مطالعه گزارش‌های نهادهای حقوق بشری طی چند سال اخیر و از جمله در ماه‌های منتهی به عملیات ۷ اکتبر، تصویری دقیق و واقعی از وضعیت مردم غزه و گستره نقض‌های حقوق بشری شدید و اذیت و آزار مستمر ایشان توسط رژیم صهیونیستی ارائه کرده که متأسفانه با بی‌تفاوتی و غفلت جامعه بین‌المللی مواجه بوده است. بعد از عملیات ۷ اکتبر و تشدید حملات و تهاجمات و با شهادت بیش از ۳۰ هزار انسان بی‌گناه از جمله زنان و کودکان، فرصتی برای تأمل بیشتر بر آنچه بر مردم فلسطین به ویژه ساکنین نوار غزه گذشته است فراهم شد و افکار عمومی جهان بی‌پرده و آشکار با ماهیت ضدبشری و اقدامات ددمنشانه رژیم صهیونیستی مواجه شد. به عقیده بسیاری از کارشناسان بین‌المللی و نهادهای حقوق بشری ارتکاب نسل‌کشی آخرین حلقه ظلم و خشونت اسرائیل بر مردم فلسطین به ویژه غزه در یک روند ۷۵ ساله پاکسازی قومی است که به اشکال مختلف برای محو فلسطینیان از سرزمین فلسطین به نفع رژیم و شهرک‌نشینان صهیونیستی انجام گرفته است. در این شرایط که ارتکاب جنایت نسل‌کشی به عنوان مهم‌ترین جنایت بین‌المللی محرز است، انتظار می‌رود دولت‌ها برای توقف استمرار این فاجعه بشری و آتش‌بس فوری و تسریع ارسال کمک‌های یسردوستانه اقدام نمایند. البته حمایت همه‌جانبه امریکا و برخی دولت‌های اروپایی از اسرائیل برای استمرار ارتکاب جنایات و عدم پاسخگوئی در قبال

آنها، کارآمدی برخی نهادهای بین‌المللی از جمله سازمان ملل متحد را برای عدم استمرار، محکومیت و مقابله با نقض‌های فاحش حقوق بشر و حقوق بشردوستانه با چالش جدی مواجه کرده است. در این شرایط دولت‌ها باید فارغ از جریان‌سازی رسانه‌ای غرب با جدیت در راستای تعهدات خود به موجب کنوانسیون منع و مجازات نسل‌کشی عمل کنند و به تحریکات و جنایات ارتكابی توسط رژیم صهیونیستی پایان دهند و از ارگان‌های ذی‌صلاح سازمان ملل بخواهند تا اقدامات لازم را بر اساس منشور ملل متحد برای جلوگیری و سرکوب اقدامات نسل‌کشی، از جمله از طریق حمایت از رسیدگی دیوان بین‌المللی دادگستری در شکایت مطرح توسط افریقای جنوبی انجام دهند. افریقای جنوبی در تاریخ ۲۹ دسامبر ۲۰۲۳ دعوی را علیه اسرائیل در دیوان بین‌المللی دادگستری مطرح کرد. موضوع دادخواست، «نقض تعهدات اسرائیل بر اساس کنوانسیون پیشگیری و مجازات جنایت نسل‌کشی در رابطه با مردم فلسطین در نوار غزه» است. دیوان در پی این شکایت، دو قرار در ۲۶ ژوئیه و ۲۸ مارس ۲۰۲۴ صادر کرد و اسرائیل را ملزم کرد تا منطبق با تعهدات خود در چارچوب کنوانسیون منع نسل‌کشی تمامی اقداماتی مقتضی را برای جلوگیری از ارتکاب این جنایت، و نیز اقدامات فوری و مؤثری را برای دسترسی مردم غزه به خدمات اولیه ضروری و کمک‌های بشردوستانه اتخاذ کند. البته رویه عملی رژیم صهیونیستی در عدم پای‌بندی به قرار دیوان و استمرار ارتکاب جنایات از جمله شهید و زخمی کردن هزاران نفر از مردم غزه از جمله زنان و کودکان پس از صدور قرار اولیه، موید ماهیت پلید و قانون‌گریز این رژیم و ضرورت اقدامی همه‌جانبه توسط اعضای جامعه بین‌المللی و عدم اکتفا به راهکارهای حقوقی برای مقابله با بی‌کیفرماندن جنایات بین‌المللی ارتكابی توسط رژیم صهیونیستی است.

کتاب نامه

- آرش پور، علیرضا و زحمتکش، مجید (۱۳۹۶). «ظرفیت‌های نظم کنونی حقوق بین‌الملل در شناسایی مفهوم ژنوسید فرهنگی»، *مجله حقوقی بین‌المللی*، ۷۵: ۲۲۵-۱۹۷
- احمدی نژاد، مریم، امین‌الرعا، یاسر و متاجی، محسن (۱۳۹۹)، «تحول مفهومی اشغال از منظر حقوق بین‌الملل با تأکید بر وضعیت اراضی غزه»، *فصلنامه مطالعات حقوق عمومی*، (۳) ۵۰: ۱۲۸۵-۱۲۶۳.
- پورمحمدی، نگین، سبحانی، مهین و جانی پور، مجتبی (۱۴۰۲). «بررسی تحریک علنی و مستقیم به ارتکاب نسل‌کشی در حقوق کیفری بین‌المللی»، *فصلنامه پژوهش حقوق کیفری*، ۱۱ (۴۳): ۲۲۸-۱۹۳
- خالقی، علی و جاویدزاده، حمیدرضا (۱۳۹۰). «رویه قضائی سازمان ملل متحد در مبارزه با نسل‌کشی»، *فصلنامه مطالعات حقوق خصوصی*، ۱۴ (۱): ۲۲۴-۲۰۳.

زمانی، سید قاسم و شیران خراسانی، رضا (۱۳۹۶). «تمایز بین نابودسازی به عنوان مصداقی از جنایت علیه بشریت با نسل‌کشی در پرتو اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی»، فصلنامه تحقیقات حقوقی، ۸۰: ۱۵۶-۱۳۵

عابدینی، عبدالله و بهری خیابوی بهمن (۱۴۰۱). «طرح دعوا علیه اسرائیل به دلیل ارتکاب ژنوسید در دیوان بین‌المللی دادگستری: سناریوهای ممکن»، *مجله حقوق/اسلامی*، ۱۹ (۷۴): ۱۱۱-۷۷.

عزیزی، ستار و محمد حاجی، محمد (۱۳۹۰). «تعامل بین ممنوعیت قراردادی نسل‌کشی و قاعده آمره ممنوعیت نسل‌کشی»، *مجله حقوقی بین‌المللی*، ۴۵: ۵۱-۱۳

References

- A/74/468: Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, A/74/468, 2 October 2019
- A/77/328: Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel, A/77/328, 14 September 2022
- A/78/198: Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel, A/78/198, 5 September 2023
- A/HRC/12/48 : Human Rights Council. (25 September 2009), *Report of the United Nations Fact-Finding Mission on the Gaza Conflict*, <https://undocs.org/A/HRC/12/48>
- A/HRC/29/CRP: Report of the detailed findings of the independent commission of inquiry, 24 June 2015
- A/HRC/35/19: Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 12 June 2017
- A/HRC/40/CRP.2: Human Rights Council. (18 March 2019). Report of the detailed findings of the independent international Commission of inquiry on the protests in the Occupied Palestinian Territory. <https://undocs.org/A/HRC/40/CRP.2>
- A/HRC/43/67: Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 30 January 2020
- A/HRC/44/60: Human Rights Council. (22 December 2020), *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967*, <https://undocs.org/A/HRC/44/60>
- A/HRC/49/87: Human Rights Council,. (12 August 2022). Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967.
- A/HRC/50/21: Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel, A/HRC/50/21, 9 May 2022

- A/HRC/50/21: Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel, 9 May 2022
- A/HRC/53/59: Human Rights Council. (28 August 2023), Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967: <https://undocs.org/A/HRC/53/59>
- Abedini, Abdollah and Bahri Khiyavi, Bahman (2022). "Litigation against Israel for Genocide in the International Court of Justice: Possible Scenarios", **Islamic Law**, 19 (74): 77-111 (In Persian).
- Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in the Gaza Strip (South Africa v. Israel), 29 December 2023
- Arashpour, Alireza and Zahmatkesh, Majid (2018). "The Capacity of the Contemporary International Law in Recognition of the Concept of Cultural Genocide", **International Law Review**, 34 (57): 197-227 (In Persian)
- Asuncion, C. (2010), "Pulling the Stops on Genocide: The State or the Individual? Amabelle", **The European Journal of International Law**, 20 (4): 1195-1222
- Azizi, Sattar and Haji, Muhammad (2012). "The Interaction between Contractual Prohibition of Genocide and Jus Cogens of Prohibition of Genocide", **International Law Review**, 28 (45): 13-51 (In Persian)
- Bir, Burak. (6 December 2023), *Israel clearly committing three of five acts defined as genocide: Palestinian-American lawyer*: <https://www.aa.com.tr/en/europe/israel-clearly-committing-three-of-five-acts-defined-as-genocide-palestinian-american-lawyer/3073787>
- CERD, (27 October 2023), *Israel and the State of Palestine*, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCERD%2FSWA%2F9904
- E/CN.4/2001/121: UN Economic and Social Council Commission on Human Rights. , (16 March 2001), *Report of the human rights inquiry commission established pursuant to Commission resolution S-5/1*, <https://undocs.org/E/CN.4/2001/121>
- FIDH . (November 2023), Resolution on Israel's unfolding crime of genocide and other crimes in Gaza and against the Palestinian People: <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/fidh-resolution-israels-unfolding-crime-genocide-and-other-crimes-gaza-and-against-palestinian>
- Gaeta, Paola, (2007), "On What Conditions Can a State Be Held Responsible for Genocide?", *The European Journal of International Law* , 18 (4): 631–648
- Gallant, Yoav (9 October 2023), <https://www.youtube.com/watch?v=InxvS9VY-t0>.
- International Commission of Jurists (17 November 2023), Gaza/Palestine: States have a Duty to Prevent Genocide, <https://www.icj.org/gaza-occupied-palestinian-territory-states-have-a-duty-to-preventgenocide/>.